

De Nieuwe **GROENE** Werker

ABVV

TWEEWEEKLIJKS MAGAZINE / 71STE JAARGANG / NR. 19 / 10 NOVEMBER 2016 / ED. WEST-VLAANDEREN

Redactie: Tel. 02 506 82 45 / E-mail: DNW@abvv.be / Abonnementen: Tel. 02 506 82 11 / V.U.: Rudy De Leeuw - Hoogstraat 42 - 1000 Brussel

Onze welvaart en onze levenskwaliteit zijn nauw verbonden met de gezondheid van onze planeet. Daarom staat deze Groene Nieuwe Werker in het teken van duurzaamheid. We belichten hoe jij en je vakbond een leefbare toekomst (kunnen) vormgeven. Ontdek de groene 'rode draad' doorheen dit nummer.

Syndicaal aan de slag met milieu

**KLIMAAT
KAMERAAD**

pag. **5**

Rechtvaardige overgang

Naar een koolstofarme samenleving

pag. **8 & 9**

Edito

Red de planeet, verander de wereld

pag. **16**

Ter info

De Nieuwe Werker is het tweewekelijks magazine voor ABVV-leden. Dit magazine heeft vier edities:

- Brussel - Limburg - Vlaams-Brabant
- Antwerpen - Mechelen + Kempen
- Oost-Vlaanderen
- West-Vlaanderen

De regionale pagina's van deze edities vind je steeds op pagina 2 en 15 van De Nieuwe Werker. In dit digitaal overzicht geven we de vier regiopagina's 2 en 15 na elkaar weer.

Vandaar de wat 'speciale' weergave.

■ CIRCULAIRE ECONOMIE

Gyproc in Kallo op de goede weg?

Circulaire economie, ook wel kringlooeconomie genoemd, is een economisch systeem dat geen eindige grondstoffvoorraden uitput en waarin reststoffen volledig opnieuw worden gebruikt. Écht sluitende kringloopsystemen zijn nog zeer zeldzaam, maar steeds meer bedrijven gaan de kringloopweg op.

Op initiatief van de vzw Arbeid & Milieu bezochten verschillende ABVV-afgevaardigden dit najaar de gipsfabrikant Gyproc in Kallo om dit circulaire proces van nabij te bestuderen. Gyproc gebruikt momenteel tussen de 12 en de 20% gerecycleerd gips voor de productie van hun gipsplaten. Het bedrijf wil dit percentage nog gevoelig optrekken. Het voordeel van gips is dat het volledig hergebruikt kan worden, zonder

waardeverlies. Er wordt m.a.w. opnieuw hetzelfde product mee gemaakt. Bij andere grondstoffen is het gerecycleerde product vaak een minderwaardig(er) product. Dit is o.m. het geval bij hergebruik van papier. De eerste reden voor Gyproc om te investeren in een kringloopsysteem - inclusief een eigen ophaalsysteem van herbruikbaar gips op bouwerven - is van economische aard. De basisgrondstof gips wordt vandaag nog verkregen als restproduct van steenkoolcentrales. Door hun vervuilende aard worden er echter steeds meer steenkoolcentrales gesloten. Hierdoor stijgt de prijs en daalt de beschikbaarheid van gips. Gyproc vond een alternatief in de uitbouw van een milieuvriendelijk circulair productieproces.

Wat wel opvalt, is dat het hele recyclagegebeuren, vuil en stoffig werk, niet door Gyproc zelf wordt gedaan maar door een speciaal hiervoor opgerichte dochteronderneming. Of hier dezelfde arbeidsvoorwaarden worden gehanteerd als bij Gyproc is maar zeer de vraag. Bedrijven hebben duidelijk een economische impuls nodig om de vergaande stap naar een circulair productieproces te zetten. Maar eens die stap gezet is de ecologische meerwaarde ook voor het bedrijf relevant. Voor het ABVV is de cirkel echter pas helemaal rond als in het hele proces evenveel aandacht is voor sociale bescherming en waardig werk.

Meer info over duurzame en sociale economie?

- **Arbeid & Milieu vzw** is een samenwerkingsverband tussen de milieubeweging en de 3 vakbonden. De vzw ondersteunt vakbondsafgevaardigden en werknemers in hun inspanningen om op het bedrijf rond milieuthema's te werken. Bezoek de website: www.a-m.be
- Ook Dirk Barrez, journalist en activist, heeft het over circulaire economie in zijn nieuwste boek 'Transitie: onze welvaart van morgen'. Lees een interview met hem verder in dit nummer.

ABVV-partner in vrije tijd

Nieuwjaarsfeest 2017

ABVV senioren nodigen je uit

Een namiddag vol zang- en danstalent en als kers op de taart ...
een super tombola.

Met optredens van:

- Gunther Neefs
- Ivann
- Celien

Presentatie: Eddy Herman als Clown Rocky

Wanneer? vrijdag 27 januari 2017

Deuren: vanaf 13.30u

Aanvang: om 14.00u

Waar? Feestzaal BTB - Paardenmarkt 66 - 2000 Antwerpen

Kaarten: 10 euro voor leden en voorverkoop (versnapering inbegrepen)

13 euro voor niet-leden en kassa (versnapering inbegrepen)

Info en inschrijvingen:

ABVV-regio Antwerpen - Adviespunt - Ommeganckstraat 35 - 2018 Antwerpen - tel. 03 220 66 13 - adviespunt.antwerpen@abvv.be

Gelieve je eerst in te schrijven per telefoon of mail vooraleer je betaalt!

Betalen kan bij Adviespunt enkel met Bancontact of via overschrijving op het rekeningnummer BE20 1325-2019-3156.

Brussel in 2025. Een duurzame stad? Stel je voor!

ABVV
Brussel

Stel je voor. 10 november 2025. Brussel ontwaakt.

De straten zijn kalm. De paardenkarren van Net Brussel halen het afval op. De fietsen en de voorbijgangers genieten van de nieuwe wegeninrichting van het gewest. De trottoirs zijn breed. Parallele straten aan de grote wegen zijn uitsluitend voorbehouden aan fietsers. In elke wijk zijn er voetgangerszones. Er worden heel wat bomen geplant: één per geboren kind, om precies te zijn. Een beslissing van de Brusselse gewestregering meteen na de gewestverkiezingen van 2019.

Voor de rest, weinig auto's. Geen vrachtwagens. Waar is de tijd dat Brussel verstikte door de mobiliteitsproblemen? Transitparkings werden gebouwd naast de metrostations aan de grenzen van Brussel. MIVB, TEC en De Lijn gingen samenwerken om de verplaatsingen tussen Brussel en de rand te beperken. Metrolijnen werden uitgebreid. Een modelnetwerk van kleine multimodale stedelijke verdeelcentra werd ontwikkeld. Bedrijfswagens moeten verplicht gedeeld worden. Het gebruik van het spoorweg- en waternetwerk voor het goederenvervoer werd bevorderd.

Ja, de Zenne herleeft. Niet alleen voor het goederenvervoer. Je kan de opengelegde Zenne nu opnieuw tot aan het Sint-Katelijneplein bewonderen. Groenzones benadrukken haar traject. En dankzij een openluchtzwembad, in diezelfde Zenne, kan je zowaar een duik in het water nemen.

En wij, Brusselse werknemers, genieten ervan. Omdat wij tijd hebben: het experiment van

collectieve arbeidsduurvermindering dat het gewestelijk agentschap Net Brussel doorvoerde had succes: alle Brusselse openbare diensten volgden dit voorbeeld. Sommige privébedrijven waagden ook de stap. De werkloosheid is weliswaar nog verre van optimaal. Maar het invoeren van arbeidsduurvermindering heeft voldoende arbeidsplaatsen gecreëerd om het cijfer sterk te laten dalen. Dit is nu lager dan in Antwerpen of Gent.

Dankzij die vrijgekomen tijd stijgt het aantal solidaire en burgerschapsactiviteiten explosief: collectieve moestuinen, stadsmoestuinen in de openbare ruimte, ideeënforums, muren voor vrije meningsuiting, wijkcomités, initiatieven voor groepsaankopen en basisproducten vermenigvuldigen zich. Iedereen maakt deel uit van het leven in de grootstad: een gemeenschap die zich bewust is van de noodzaak om ons milieu te beschermen; om minder maar beter te consumeren; om beter en lokaal te verbruiken. De participatieve en collaboratieve economie wint aan belang. Net zoals de circulaire economie. Stadsafval wordt voortaan omgezet in productiegrondstoffen.

Eenzoveel verwezenlijkingen dankzij de uitvoering van de Alliantie Werkgelegenheid- Leefmilieu, een eis die de sociale partners opnieuw op de agenda zetten. Het doel: duurzame arbeidsplaatsen creëren die tegelijk kwalitatief en niet-delokaliseerbaar zijn, met respect voor het milieu.

In 2025 nemen de resultaten alle twijfels weg. De tewerkstelling in de bouwindustrie en duurzame renovatie, bijvoorbeeld, is aanzienlijk

© www.viguier.com/fr

toegenomen. Een globale stadsrenovatie werd opgestart om de energiedoelmatigheid van Brusselse gebouwen in de huisvestingssector en de administratie te verbeteren. De vermindering van het energieverbruik en van de CO₂-uitsluiting, de verbetering van het comfort van de bewoners en gebruikers van deze gebouwen en de versterking van de vraag (privé en publiek) naar renovatiewerkzaamheden maakten het mogelijk om de werkgelegenheid lokaal te handhaven en te ontwikkelen. Jawel. Brussel, hoofdstad van Europa, is in

2025 hét voorbeeld van een 'Duurzame Stad'. De metamorfose, de snelheid waaraan dit gebeurde en de politieke vastberadenheid maken indruk. En dit is nog maar het begin...

Dit is weliswaar allemaal fictie. Maar is het ook onrealistisch? Het slotwoord komt van Nelson Mandela:

"It's always seems impossible until it's done."

Stéphane Laloux,
Coördinator Dienst Communicatie

ABVV
Limburg

Ook dit jaar organiseert SamenSterker een groepsaankoop van LED-lampen. SamenSterker bedong hiervoor een korting van maar liefst 40 procent op de normale aankooprijks. Opgelet: deze actie is tijdelijk en wordt afgesloten op 30 november. Wees er dus snel bij.

Andere buitenkansjes:

- blusdekens, rook- en CO-melders
- isolatiepremies
- besparen op stroom en gas

Samenaankopen via
SamenSterker Limburg

Duurzamer, goedkoper en eenvoudiger

Het idee is even eenvoudig als
blijant: samen doen we de dingen
beter, weten we meer, zijn we
slimmer en sterker dan alleen. Dat
is kort samengevat de visie van
SamenSterker.

Meer informatie en/of bestellingen via www.samensterker.be/limburg

VACATURE

ABVV
Limburg ZOEKT

ADVISEUR/COÖRDINATOR DIENST ONDERNEMINGEN (M/V)

Ter versterking van de Dienst Ondernemingen - een bundeling van de afdelingen Vorming & Actie en Diversiteit - is ABVV Limburg (Hasselt) op zoek naar een Adviseur/Coördinator:

Je bent verantwoordelijk voor het ontwikkelen en voorbereiden van sociaaleconomische en politieke standpunten in functie van de actualiteit en de Limburgse realiteit. Daarnaast vertegenwoordig je ABVV Limburg in werkgroepen en bereid je het overleg met de sociale partners en commissies of raden voor. Je stuurt de dienst Ondernemingen aan en fungeert als expert op gebied van EFI, zowel voor internen als externen.

Je profiel

- Je hebt een masterdiploma in een economische of politieke richting en beschikt bij voorkeur over enkele jaren relevante ervaring.
- Je kent de waarden van ABVV Limburg en bent overtuigd van hun standpunten.
- Je hebt een ruime kennis van het sociaaleconomisch en politieke landschap in Limburg.
- Je bent een expert op het vlak van EFI en draagt deze kennis op een heldere en gestructureerde manier over.
- Je beschikt over uitgesproken communicatieve vaardigheden (mondeling en schriftelijk).
- Je bent een gedreven relatiebouwer en draagt klantgerichtheid hoog in het vaandel.
- Je bent in staat om een onderbouwd standpunt in te nemen na grondige analyse.
- Je hebt ervaring met het opmaken en presenteren van uitgebreide rapporten op basis van diepgaand onderzoek.
- Je kan zelfstandig en flexibel werken, met respect voor deadlines.
- Je kan werken in teamverband en anderen aansturen.

- Je bent een initiatiefnemer met assertieve houding indien nodig.
- Je bent vertrouwd met MS Office en PowerPoint.
- Je spreekt en schrijft zeer goed Nederlands, hebt voldoende kennis van het Frans en een goede kennis van het Engels.

Aanbod:

- voltijds contract van onbepaalde duur met tal van voordelen:
- aantrekkelijk salaris met uitgebreid pakket extralegale voordelen
- boeiende job vol uitdagingen en afwisseling
- leuk team met gemotiveerde mensen

Interesse?

Stuur je motivatiebrief en cv ten laatste op 16 november via mail naar marcel.siepman@abvv.be. Kandidaturen die binnenkomen na deze datum, komen, indien geschikt, terecht in onze werfreserve. Een schriftelijke proef en een assessment maken deel uit van de aanwerving. Meer info bij Dhr. Siepman (011 22 97 77 of marcel.siepman@abvv.be).

RECHTSTREEKS VAN DE BOER OP JE BORD: LEKKER GEZOND, GROEN EN LOKAAL

DAT WIL JIJ TOCH OOK? PROEF VAN ONS KORTE KETEN AANBOD.

Stel je voor. 's Morgens een kakelvers eitje uit de kippenren. In de brooddoos van je kinderen stop je wortels, recht van het veld en versgemaakte geitenkaas. En 's avonds schotel je hen een mooi, op de wei gekweekt stukje rundsvlees voor. Met appelmoes, gemaakt van échte appels. Klinkt aantrekkelijk maar ook wat onrealistisch? Toch niet. Vanaf nu kan deze droom jouw dagelijkse realiteit zijn.

Hoe?

Schrijf je in voor het project 'Korte Keten' van SamenSterker Oost-Vlaanderen en koop je producten rechtstreeks van de boer via een groepsaankoop. Je betaalt dan een lagere prijs voor lekkere, gezonde producten omdat je geen kosten betaalt, verbonden aan onder meer groothandel, retail en velling. En de boer... hij of zij krijgt een eerlijke prijs.

Met respect voor dier en omgeving

De boeren waar we mee samenwerken, voldoen aan een aantal criteria. Zo is het evident dat zij ecologisch werken en dus geen gebruik maken van genetische modificatie en chemische bestrijdingsmiddelen. Uiteraard dragen zij dierenwelzijn hoog in het vaandel door bijvoorbeeld hun dieren te laten grazen in de wei. Daarnaast werken zij economisch innovatief en zijn ze zelfbedruipend. Ten slotte, maar minstens even belangrijk, zijn het lokale boeren.

Via de organisatie van groepsaankopen motiveert SamenSterker boeren om biologisch te produceren. Het spreekt voor zich dat dit enkel economisch rendabel kan zijn als ze voldoende afzet hebben. Hoe meer mensen er dus via 'Korte Keten' bestellen, hoe groter de stimulans voor de boer is om over te schakelen naar een biobedrijf.

Met dit project willen we ook de lage inkomensgroepen bereiken. Zo krijgen deze mensen meer financiële ademruimte en kunnen ze genieten van gezonde voeding.

SamenSterker Oost-Vlaanderen: consumentencoöperatie

SamenSterker Oost-Vlaanderen is een coöperatieve onderneming, waarin ook ABVV en Linx+ participeren. Door goederen en diensten zoals elektriciteit, gas, brandstof en producten van de boer in groep aan te kopen kan er een goedkopere prijs worden gekregen voor een kwalitatief product.

Wat is een coöperatie?

Een coöperatie is een onderneming waarvan de klanten mede-aandeelhouder kunnen zijn. Door de klanten te betrekken, leeft iedereen mee met het bedrijf en worden er betere resultaten geboekt. De winst wordt niet gebruikt voor persoonlijke verrijking, maar wel om vooruitgang te realiseren op sociaal, maatschappelijk en/of ecologisch vlak.

Je hoeft geen lid te zijn van SamenSterker om aan een groepsaankoop mee te doen.

Je kan ook éénmalig op een aanbod intekenen.

Meer info: www.samensterker.be/oost-vlaanderen

Welke voedingsproducten kan je bestellen?

Er is gevogelte, kalfs-, lams-, runds- en varkensvlees te verkrijgen. Daarnaast bieden we allerlei vleesbereidingen aan zoals bijvoorbeeld balletjes in tomatensaus en verschillende soorten charcuterie. Voorts zijn er ook diverse biokazen, eieren en koeien-, geiten- en schapenzuivel te koop. Er is ook een aanbod van seizoensgroenten en -fruit. Het aanbod wordt voortdurend uitgebreid.

Eenvoudig te bestellen!

Via de website kan je vlot bestellen. Betalen gebeurt ook online. Je pakket wordt een week later geleverd bij een afhaalpunt naar keuze. Het aantal afhaalpunten is nog beperkt, maar wordt steeds verder uitgebreid.

De juiste afhaaldata en afhaaluren vind je terug op de website van Korte Keten Oost-Vlaanderen. **Bestel nu!**

www.korteketenoostvlaanderen.be

De Korte keten telt op dit moment 162 gebruikers. Wij spraken met 1 van hen.

(Interview met een tevreden gebruiker van Korte Keten: Marjan Anseeuw)

Marjan, jij bent vanaf de start een vaste klant van Korte Keten Oost-Vlaanderen.

Waarom kies je ervoor om je aankopen te doen bij Korte Keten?

'Ik ben sowieso een grote voorstander van "de korte keten", ook voorheen al. Ik koop graag lokale producten op markten of bij de lokale handelaar / boer. Vlees kocht ik ook al in een boerderijwinkel. Bij "onze" Korte Keten heb je daarnaast nog het voordeel dat het vooral gaat om bioproducten.'

Jij plaatst bijna wekelijks een bestelling bij de korte keten. Wat vind je van de webwinkel en manier van bestellen?

'Bestellen gaat zeer vlot eens je een account hebt. Een account is trouwens zeer gemakkelijk aan te maken.'

Wat vind je van het assortiment van producten dat momenteel aangeboden wordt?

'Het aanbod wordt steeds groter. Sinds een paar weken zijn er bio-eieren te verkrijgen voor de zeer democratische prijs van 90 cent voor 6 eieren. Ook het kaasassortiment breidt uit.'

Wat vind je een aanrader?

'De zuivel vind ik super, en er is veel keuze. Vooral de kazen van het Hinkelspelen het Keiems bloempje zijn zeer lekker. Maar ook de geitenkazen en de geitenyoghurt zijn zeer goed. Bij de charcuterie zijn de rauwe ham en de boerenpaté aanraders.'

Wat vind je van de prijs/kwaliteit van de producten die Korte Keten Oost-Vlaanderen aanbiedt?

'Prijs / kwaliteit verhouding zit zeer goed.'

Ik zou het iedereen aanraden!

Afhaalpunten

Aanbod wordt verder uitgebreid

- **Gent** | Vrijdagmarkt 9, SamenSterker Store
- **Aalst** | Houtmarkt 1, ABVV kantoor
- **Dendermonde** | Dijkstraat 59, ABVV kantoor
- **Eeklo** | Kerkstraat 45, ABVV kantoor
- **Sint-Niklaas** | Vermorgenstraat 9, ABVV kantoor
- **Ronse** | Stationsstraat 21, ABVV kantoor
- **Boerenmarkt Ledeborg** | Centrumplein-Binnenweg
- **Boerenmarkt Sint-Amandsberg** | Pleintje Spijkstraat-Halvemaanstraat
- **Boerenmarkt Oostakker** | kanaalzone, Plein Oostakkerdorp
- **Zelzate** | Marktstraat 2, café Noorderlicht

Boeren zijn tegen CETA. Steun hen door voedsel te kopen van de Korte Keten.

CETA wil de voedselmarkt nog verder opengooien. Meer concurrentie en lagere voedselprijzen in Europa en Canada. Een eerlijke prijs voor de producent – landbouwer wordt niet gegarandeerd. Het is de bedoeling dat het transport van voedsel over continenten heen toeneemt. De prijs voor het milieu wordt niet meegerekend. Als we de voedselnormen vergelijken tussen Canada en Europa dan betekent CETA dat er morgen import is van hormonen vlees en chloorkippen.

Verslag Syndicaal café

Het vluchtelingenvraagstuk is een thema dat velen van ons bezighoudt. Iedereen heeft er wel een mening over. Deskundigen worden er dagelijks over bevestigd, maar weinig mensen hebben oor naar de verhalen van de mensen die hun land ontvluchten. Op ons syndicaal café van 24 oktober hebben we deze mensen een stem gegeven.

Valerie Trachez van Vluchtelingenwerk Vlaanderen kwam hun werking voorstellen. Ze wierp een blik op de actualiteit en gaf toelichting bij het overheidsbeleid. Hierop volgde een uiteenzetting van Riet Dhont van Vriendschap zonder Grenzen en Tomas Bulcaen van OCMW Kortrijk. Zij gaven tekst en uitleg over hun projecten.

Riet zette zich samen met andere gemotiveerde vrij-

willigers in voor de vluchtelingen in het Brusselse Maximiliaanpark. Ze zorgden voor eten, schone kleren en waren een aanspreekpunt voor het invullen van de documenten van de dienst vreemdelingenzaken.

Het OCMW van Kortrijk merkte de nood aan extra opvang voor vluchtelingen na hun registratie. Vanuit een sociale insteek organiseerden ze een buddysysteem. Gezinnen konden zich als vrijwilliger opgeven en werden 'gekoppeld' aan een vluchteling. Op die manier maakten de Kortrijkzanen de vluchtelingen wegwijs in de stad, hielpen ze hen bij zaken zoals 'inkopen doen' of de zoektocht naar een huurwoning. Tomas was samen met zijn gezin, één van de eerste om als gastgezin op te treden.

WERKLOOSHEID WIST JE DAT...

MIJN DOPGELD?! HET SNELST ALS IK... TOCH PERSOONLIJK LANGSGA VOOR MIJN DOSSIER!

Als je dopgeld wilt, moet je daarvoor een dossier indienen via onze werkloosheidsdienst.

Dat is zo als je je job kwijt raakt of als je als schoolverlater voor de eerste keer dopgeld aanvraagt. Dat is ook zo als je baas enkele dagen geen werk voor je heeft (weinig werk, slecht weer, geen volledig verlof, enz.) en je daarom tijdelijk werkloos wordt. Maar ook als je opnieuw begint te werken en je recht hebt op één of andere premie of opleg die door ons betaald moet worden (zie ook voorgaande edities van De Nieuwe Werker). Of als je je rechten op dop voor later veilig wilt stellen en als er iets verandert in je gezinstoestand of je persoonlijke situatie.

In deze tijden van elektronische formulieren, internet, e-mail, Facebook, Twitter en andere sociale media lijkt het inderdaad ouderwets en bijna middeleeuws, maar voor een werkloosheidsdossier moet je nog altijd persoonlijk langs komen bij onze werkloosheidsdienst.

Een werkloosheidsdossier is immers ingewikkeld en altijd anders. Als je zelf langs komt, kunnen we je direct alles vragen wat we moeten weten én kunnen we jou ook alles vertellen wat je moet weten. Bovendien kan je dan direct alle formulieren ondertekenen die nodig zijn.

Laat je iemand anders langs komen, dan bestaat het gevaar dat die niet alle formulieren mee heeft of dat niet alle formulieren ondertekend zijn. Het is waarschijnlijk dat die persoon geen antwoord kan geven op

vragen die wij (moeten) stellen. Of nog erger, dat die persoon ons iets verkeerd vertelt of iets vergeet te vertellen wat we moeten weten. Het kan ook dat deze persoon belangrijke informatie niet doorgeeft aan jou. Zo'n vergissing kan voor jou zeer ernstige gevolgen hebben. Het zou kunnen dat je dossier en dus ook de betaling van je dopgeld vertraging oploopt. Het zou kunnen dat je een vergoeding waarop je recht had helemaal niet krijgt. Of dat je – in het ergste geval – daardoor zelfs een sanctie krijgt van de RVA.

Ook je formulieren in de brievenbus steken of ze opsturen met de post is een slecht idee. Ook dan kunnen onze medewerkers niet de nodige informatie verzamelen om een volledig dossier te maken. En ook dit kan weer behoorlijke negatieve gevolgen hebben.

Kom ook altijd de eerste dag dat je werkloos bent langs. En vergeet ook niet langs te komen de dag voordat je het werk (her)begint (als je een premie of opleg moet aanvragen). Doe je dat niet, dan ben je misschien te laat en verlies je een deel van het geld waarop je recht hebt. Eens je werkt is het overigens ook moeilijker om nog langs te komen.

Wacht nooit tot je alle papieren hebt ontvangen die je van je werkgever of van ergens anders moet krijgen, wat die anderen daar ook over zeggen. Alleen onze werkloosheidsdiensten kennen jouw persoonlijk dossier en weten dus wat ze wanneer nodig hebben.

De adressen en openingsuren van onze kantoren in West-Vlaanderen vind je makkelijk terug op onze website www.abvv-wvl.be. Je kunt ook navraag doen op het kantoor zelf.

Je kunt langs komen in gelijk welk kantoor in de provincie, maar hou er rekening mee dat je het best altijd naar hetzelfde kantoor gaat. Ook hier kan het indienen van het ene formulier in één kantoor en het andere in een ander kantoor vertragingen tot gevolg hebben.

En inderdaad, soms moet je je beurt afwachten en dat is niet leuk. Maar het is wel belangrijk want het gaat over jouw inkomen. Je hebt er alle belang bij dat wij zo snel mogelijk alle correcte gegevens kunnen verzamelen.

Belangrijk! Als je iedere maand (tijdelijk of volledig) werkloos bent en er verandert niets aan je situatie, en je bent het gewoon om je dopbrieven mee te geven aan je délégué of om ze in de brievenbus te steken, dan mag je dat natuurlijk verder doen. Mochten er met die documenten alsnog problemen zijn, dan zullen onze diensten je dat zeker laten weten.

Samen sterker organiseert nieuwe groepsaankoop energie

Bent u de hoge energiefacturen ook beu?

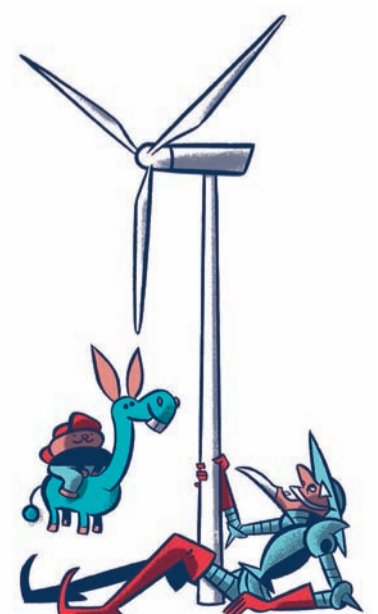
Schrijf je dan zeker vrijblijvend in voor de groepsaankoop groene stroom en gas van Samen Sterker, de coöperatieve van ABVV, Bond Moyson en sp.a. Het is de beste manier om te besparen op jouw energiefactuur.

De energieverkoop gaat door op 9 november. Wees dus snel! Uiterlijk op 25 november ontvangen alle deelnemers een gepersonaliseerd voorstel.

Inschrijven voor de groepsaankoop groene stroom en gas kan via de website van Samen Sterker.

Wil je graag meer info over deze groepsaankoop of een papieren inschrijvingsformulier per post ontvangen?

Neem dan contact op met de medewerkers van Samen Sterker via tel. 050 47 18 80.

Minister van Pensioenen kampioen in averechtse herverdeling

Daniel Bacquelaire (MR), minister van Pensioenen, kondigde aan dat de hogere pensioenen zullen worden opgetrokken. "De lagere pensioenen hebben al genoeg gekregen", zo zegt hij. Zijn redenering rammelt langs alle kanten.

Vanaf 2019 wordt de solidariteitsbijdrage verlaagd. Die bijdrage werd in 1994, in budgettaire moeilijke tijden, ingevoerd om, zoals de naam zegt, de solidariteit tussen de laagste en de hoogste pensioenen te herstellen. Er was immers grote ongelijkheid tussen de hoogste pensioenen, die ook hogere aanvullende pensioenen hadden, en de laagste pensioenen die geen of een zeer beperkt aanvullend pensioen hadden.

Deze vaststelling is vandaag nog steeds actueel. Een werknemer met een maximumpensioen van 2.300 euro per maand heeft gemiddeld een aanvullend pensioen van net geen 1.000 euro per maand terwijl deze met

een pensioen van minder dan 1.500 euro in het beste geval enkele tientallen euro's aanvullend pensioen heeft.

Ongelijkheid

De ongelijkheid is dus niet weggewerkt. De budgettaire situatie is intussen niet rooskleuriger. Wat is dan het argument voor een ingreep die de sociale zekerheid 85 miljoen euro aan inkomsten ontnemt?

Dat de laagste pensioenen al genoeg hebben gekregen? Eerst een indexsprong van 2 procent, vervolgens door de sociale partners voor 2 procent gecompenseerd vanuit het ingeperkte budget voor de welvaarts-

vastheid, dat lijkt niet echt op een vooruitgang. De enige reële vooruitgang was ocharme 0,7 procent, en dan nog strikt beperkt tot werknemers met 45 jaar loopbaan. Voor de lagere pensioenen boven het minimum was er, door de indexsprong van 2 procent, enkel achteruitgang.

Bovendien wordt de welvaartsenveloppe, het budget voorzien om de laagste uitkeringen op te trekken, voor 2017 met de helft verminderd. Daar gaat de belofte uit het regeerakkoord om de laagste uitkeringen geleidelijk op te trekken tot de armoededrempel.

De regering vindt het geld bij de doorsnee werknemers en gepensioneerden. Zo besliste ze dat er voor de jaren vanaf 2017 minder pensioen zal zijn voor werknemers die werkloosheidsperiodes hebben gekend of zelfs breder, een werkloosheidsstatuut hebben.

Enorme impact

Het idee is om een rugzak van één jaar toe te kennen op een volledige loopbaan tot 67 jaar.

Wanneer die vol is, moet je het stellen met een lager pensioen. Werkzoekenden, in opleiding, deeltijds met een RVA-aanvulling, inschakelingsuitkering, bruggpensioen of werkloos met bedrijfsstoeslag, tijdelijke werklozen ... Ze zullen hun pensioen zien afnemen. De impact zal enorm zijn, niet alleen voor langdurig werkzoekenden maar voor tal van werknemers. Iemand met een bruto inkomen van 3.000 euro verliest zo 250 euro pensioen per jaar vanaf het tweede jaar werkloosheid of SWT. Dat is 1.000 euro voor iemand met vijf jaar werkloosheid. Denkt de regering nu echt dat het doembeeld van een lager pensioen mensen sneller aan werk helpt?

Deze maatregelen werden afgesproken in het kader van de recente begrotingsopmaak. Net als de hele begroting is dit een toonbeeld van averechtse herverdeling. De regering moet terugkomen op deze oneerlijke, onrechtvaardige en asociale maatregelen.

Winnaars fotowedstrijd 'De Bewogen Mens'

Op zaterdag 29 oktober vond de prijsuitreiking voor de Linx+ fotografiewedstrijd van 2016 plaats in Ons Huis in Gent. Deelnemers brachten in beeld wat ze begrepen onder het jaarthema 'De Bewogen Mens'. We bedanken alle Bewogen Fotografen voor hun mooie en betekenisvolle foto's, alsook de juryleden voor hun kritische blik.

Dit zijn de winnaars:

- Reeks Mono: Lus Joosten
- Reeks Kleur: Nico De Decker
- Snoecksprijs: Jozef Aerts
- Beste auteur: Lus Joosten
- Publieksprijs: Martine Swolfs
- Themareeks: Ivo De Decker

De fotografiewedstrijd van Linx+ werd gerealiseerd met de steun van Vlaams ABVV, Centrum voor Beeldexpressie, Belgische Federatie voor Fotografen, Fotografiecircuit Vlaanderen en Snoecks.

www.linxplus.be

Haal nu je gratis Linx+ maandkalender 2017 in huis

De nieuwe maandkalender 2017 van Linx+ bevat alle winnende foto's van de fotografiewedstrijd 'De Bewogen Mens'. Je kan hem gratis afhalen op het dichtstbijzijnde Linx+ secretariaat.

- Aalst: ABVV - Houtmarkt 1
- Antwerpen: Adviespunt - Ommeganckstraat 35
- Brugge: ABVV - Zilverstraat 43
- Dendermonde: ABVV - Dijkstraat 59
- Gent: ABVV - Vrijdagmarkt 9
- Hasselt: ABVV - Gouverneur Roppesingel 55
- Kortrijk: ABVV - Rijselsestraat 19
- Leuven: ABVV - Maria-Theresiastraat 119
- Mechelen: ABVV - Zakstraat 16
- Oostende: ABVV - J. Peurquaetstraat 27
- Ronse: ABVV - Stationsstraat 21
- Sint-Niklaas: ABVV - Vermorgenstraat 9
- Turnhout: ABVV - Grote Markt 48

www.linxplus.be

Nieuw op ABVV-Experten.be

Hoe we robots voor ons kunnen laten werken (als we maar willen)

De sociale economie bewijst dat het kan.

Nog nooit zoveel langdurig werkzoekenden: luie mensen of lui beleid?

De regering voert een nefast beleid naar langdurig werkzoekenden.

→ Lees meer op www.abvv-experten.be

Luik Anders Bekeken

Maak kennis met het rebelse verleden van de grootste stad van Wallonië, zo goed als onbekend in Vlaanderen. Ooit al gehoord van het 'Perron'? Of van de Luikse revolutie? Wandel mee met onze gids en krijg een antwoord op al je vragen.

Afspraak op zaterdag 17 december op het stationsplein Liège-Guillemins. De wandeling start stipt om 10 uur. Deelnameprijs: 5 euro.

Inschrijven en meer info: www.linxplus.be, info@linxplus.be of 02 289 01 81.

■ INTERVIEW MET DIRK BARREZ

Over de rol van vakbonden in de brede transitiebeweging

De Nieuwe Werker en Linx+ spraken met Dirk Barrez over zijn nieuwe boek 'Transitie: onze welvaart van morgen'. Over de toekomst van onze planeet en de kracht van sociale bewegingen.

Onze aarde is eindig: klimaatverandering, uitputting van grondstoffen, hongersnood en vluchtelingen crisis. Onze huidige manier van leven loopt tegen de grenzen van de planeet aan, maar ook tegen de grenzen van wat democratie en samenleving kunnen dragen. Koren op de molen voor menig onheilsprofeet, zou je denken. Toch is er hoop. Er zijn wel degelijk waardige alternatieven. Dat is het onderwerp van Barrez' nieuwste boek.

Barrez zelf stond mee aan de wieg van Terzake, dewereldmorgen.be, Transitie-Netwerk Middenveld en pala.be. Hij is een man met een missie. Reden te meer om met hem in gesprek te gaan.

Hoe zie jij onze toekomst: als een utopie of het omgekeerde, een dystopie?

Barrez: "Laat ons ervoor zorgen dat we in een utopie, onze ideale en gewenste wereld, terechtkomen, door die slechte, negatieve en dystopische elementen weg te werken. Ons systeem raakt in de knoop, zeker op ecologisch vlak. We stuiten op onze grenzen, waardoor onze welvaart en welzijn in het gedrang komen. In tal van sectoren komen we in de problemen. En dat is een samenleving met akelige kenmerken waarin we niet willen terechtkomen, de ultieme dystopie."

Hoezo?

"Door klimaatverandering zal onze economie kapseizen. Kijk naar de stijging van de zeespiegel. Slimme wetenschappers zeggen dat het nóg sneller gaat dan verwacht. Zo zouden we in het slechtste geval al in 2072 risikeran dat de zeespiegel met zeven meter gestegen is. Dat is heus niet zo lang meer. In een dystopie loopt dit allemaal grondig fout."

Waar naartoe met onze utopie?

"Wel, er valt wel degelijk welvaart te produceren met respect voor alle men-

gen, vakbonden, mutualiteiten, dan zie je dat daar heel wat knowhow zit. De achturedag, algemeen stemrecht of gelijkheid tussen man en vrouw; dát was hun utopie in de 19de en 20ste eeuw. Ze was zeer concreet en zijn gerealiseerd omdat arbeidersbewegingen hier stelselmatig op bleven hameren. Dat is ook dé grote uitdaging van de nieuwe transitiebeweging. Belangrijk om steeds in het achterhoofd te houden is: hoe gaan we uitsluiting op massale schaal vermijden? Hoe gaan we in de toekomst onze sociale zekerheid financieren in die nieuwe systemen?"

Wie zal het initiatief nemen: de markt of de staat?

"Je vergeet een belangrijk element: de samenleving! Veel van die concepten, zoals de achturedag, kwamen vanuit de samenleving zelf. Historisch gezien hebben sociale bewegingen het meest voeling met transitie, innovatie en experimenten. Kijk naar de mutualiteiten. Ze zijn historisch gegroeid als initiatief van enkelen, van mensen onder elkaar, die afspraken voor elkaar te zorgen. De ideeën werden zo krachtig dat het politieke bestel volgde. Zij vertaalden dit in wetten en beleid. Op relatief korte tijd werden enorme veranderingen gerealiseerd. De transitiekracht van die 'oude' sociale bewegingen was en is immens groot."

Die van de vakbonden ook?

"We merken dat de inkomensongelijkheid internationaal blijft stijgen, maar in samenlevingen waar vakbonden sterk staan, zoals de onze, wordt die ongelijkheid deels ingedamd. Het is hier nog steeds een probleem, versta me niet verkeerd, maar minder dan elders. Dat komt omdat vakbonden een sterk systeem zijn waarbij structuren goed werk leveren. Als je kijkt naar de soort transitie die we nodig hebben, dan zie ik een belangrijke rol weggelegd voor sociale bewegingen. En als we moeten overgaan naar een sociaal rechtvaardige en duurzame economie, dan denk ik dat die sociale bewegingskrachten een zeer belangrijke offensieve en defensieve rol hebben te spelen. Verdedigen van wat we hebben, maar ook anticiperen op

■ Dirk Barrez

"SOCIALE BEWEGINGEN HEBBEN HET MEEST VOELING MET TRANSITIE, INNOVATIE EN EXPERIMENTEN"

mogelijk. Als je kijkt naar de Energiewende van Duitsland, dan zie je dat de oude energieconcerns haast staan te janken. Het belang van een stevig middenveld kan en mag niet onderschat worden. Het zijn zij die de Energiewende hebben afgedwongen van politici. Daarenboven hebben ze in Duitsland nog een volksbank, waardoor ze hun economische draagwijdte lokaal kunnen verankeren. Ze hebben financiële beslissingsmacht waar de lokale Duitse economie mee gediend is. Dat is bij ons toch anders. Het fungeert daar als katalysator. Hernieuwbare energiesystemen geraken zo via heel wat burgercoöperaties, gemeentebedrijven en andere lokale actoren verankerd. Daar is het echt hún energie."

Investeren we best in kleinschalige initiatieven, of blijven we inzetten op massaproductie?

"Schaal is sowieso belangrijk, maar ook vermenigvuldiging. Ook de vakbondsgedachte was in haar essentie zoets. De kracht van een vakbond was nooit zo groot geweest als ze niet stelselmatig uitbreidde. Maar goed, in een land als het onze, met ons industrieel verleden en innovatiekracht die we hebben, stonden we lang in de spits op vlak van windenergie of zonnepanelen. Wij hadden enorm veel kennis in huis rond elektrische voertuigen bijvoorbeeld."

We hebben hier niet van geprofiteerd?

"Tja, het is jammer dat we dit op industriële schaal nooit hebben verzilverd. De Denen en Duitsers hebben dat wel gedaan. We hebben nooit geprofiteerd van de arbeidscreatie en inkomensver-

rijking die hiermee verbonden was. Die zit nu in andere landen. We hebben niet verder geïnvesteerd in deze nieuwe economieën en hernieuwbare technologieën. Hierdoor gingen heel wat arbeidsplaatsen verloren die de sluiting van Ford Genk, Opel Antwerpen en Caterpillar hadden kunnen opvangen. Dit had echt een sterk begin van industriële transitie kunnen zijn. De samenleving, wij dus, moet de druk op politici verhogen om hier actief en visionair mee om te gaan."

Is het boek een theoretische wake-up call of eerder een praktische handleiding?

"Beide. Het gaat natuurlijk over 'wat is transitie?', 'waarom is er nood aan een andere wereld?', enzovoort. Het is belangrijk na te denken over de toekomst. Maar hoe geraken we daar? Daar zit het praktische aspect juist. Zelf vond ik dat het boeiendste om te schrijven. Het is praktisch uitvoerbaar. Geloof me. In de 19de en 20ste eeuw zijn we er in geslaagd om een eeuwenoud instituut, onderwijs, te democratiseren. Dat begon ook met een innovatief idee: onderwijs voor iedereen. Maar er bestond zoets als kinderarbeid, en dat werd verboden. De overheid ging zich ermee moeien en stelde vast dat infrastructuur nodig was. Men plande dit. Een innovatief idee, ge-

koppeld aan wetgeving, structuren en aan een geplande investering. Het is dat wat we vandaag voor ogen moeten houden met de transitie. Systemisch omschakelen."

We hebben dus nood aan beiden?

"Een theoretisch kader, ondersteund door wetgeving, aangelengd met innovatieve ideeën, van hernieuwbare energieproductie en distributie in handen van burgers, sterke coöperatieve auto's en andere deelsystemen in plaats van internationale platformen zoals Uber en Airbnb die controle en geld wegzuigen uit de lokale economie. Repair cafés, bedrijven die materialen op circulaire wijze gebruiken en dus dichterbij opereren met zekerder werk zoals Umicore Hoboken, niet-commerciële media (online en offline) waarmee we onze privacy heroveren, noem maar op. Het moeten initiatieven worden die naar, voor en door de samenleving zijn. De vakbond kan, door zijn traditie van innovatie en zijn bereik, hier een belangrijke rol in spelen. We moeten actief nadenken over waar we naartoe willen. Dan komen we terug bij onze utopie. Maar een concrete en realiseerbare utopie, zoals de achturedag, het algemeen stemrecht en de sociale zekerheid dat waren. Dat geeft mensen hoop en zin om hier mee aan de slag te gaan. En dat heb ik voornamelijk willen aanvuren met mijn boek."

"KLIMAATVERANDERING ZAL ONZE ECONOMIE DOEN KAPSEIZEN, EN HET GAAT NÓG SNELLER DAN VERWACHT"

sen en voor de beperkingen van onze planeet. We moeten snel de transitie maken naar dit nieuwe model. Op sociaal vlak is dit een zegen: het creëert jobs. Nieuwe systemen moeten gebouwd én onderhouden worden. Het meest utopische aan deze transitiebeweging zijn niet enkel de ideeën, maar ook hoe we daar geraken. Met doemdenkers zal dat heus niet lukken."

Hoe pakken we dit aan?

"De utopie moet concreet realiseerbaar zijn. Als je kijkt naar sociale bewegin-

mogelijke veranderingen."

Er zijn kansen, maar we nemen ze niet als samenleving?

"We moeten de economie terug in handen nemen. Er zou een mooie symbiose kunnen ontstaan tussen die oude sociale bewegingen en die nieuwe disruptieve ontwikkelingen. Sociale bewegingen hebben een platform, een netwerk, hebben leden en dus betrouwbare werkingsmiddelen, noem maar op. Ook op andere terreinen is impact

Linx+ geeft vijf exemplaren weg van 'Transitie: onze welvaart van morgen'. Wat versta jij onder 'transitie'? Stuur je antwoord naar info@linxplus.be. De origineelste antwoorden worden beloond met een boek! Vergeet ook niet je naam en adres te vermelden.

Syndicaal aan de slag met milieu

■ VERSLAG STUDIEDAG

Klimaat, duurzaamheid en energie op de werkvloer

'Syndicaal aan de slag met milieu', dat was de titel van een boeiende syndicale studiedag over klimaat, duurzaamheid en energie. Hoe ga je hiermee om op de werkvloer? Wat is jouw rol als delegee of militant? Wat kan je concreet doen? Deze studiedag werd georganiseerd door de drie vakbonden (ABVV, ACV en ACLVB). De zalen en workshops zaten eivol. Duurzaamheid, transitie, milieu: de thema's blijken sterk te leven bij vakbondsmilitanten.

Milieu-informatie

Uit de ervaringen van de deelnemers aan de workshop bedrijfsinterne milieuzorg bleken grote verschillen te bestaan tussen bedrijven onderling op vlak van milieu-informatie. Bij sommige

bedrijven is het moeilijk om aan de wettelijk verplichte documenten te geraken, terwijl andere delegees verdrinken in de grote hoeveelheid informatie. Het is dus steeds belangrijk om door gerichte vraagstelling door te dringen tot de informatie die van belang is.

Overleg

Om concrete veranderingen te realiseren speelt overleg in het Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk (CPBW) een cruciale rol. Medestanders vinden om de directie te overtuigen is daarbij essentieel. De interne milieucoördinator blijkt vaak een goede bondgenoot, maar ook de steun van minder voor de hand liggende medestanders, zoals klanten, kan een grote impact hebben.

Klimaatkameraden in actie

Ludwin De Plancke: "Milieuthema's aanpakken is ook goed voor de toekomst van het bedrijf"

Waar werk je?

Staalprofielenproducent voestalpine Sadef in Gits.

Wat heb je gerealiseerd?

Ik kon al heel wat realiseren, maar de grootste verwezenlijkingen waren de inperking van geluidshinder door de installatie van geluidscabines rond lawaaierige machines en de verwijdering van chroom uit het productieproces.

Hoe ben je tewerk gegaan?

De jaarlijkse toelichting rond het milieubeleid in het CPBW is een goede gelegenheid om vragen te stellen. We bereiden die vergadering steeds voor met ondersteuning van het milieuteam van het Vlaams ABVV. Zij helpen ons met de analyse van de documenten en bereiden samen met ons de vragen voor. Zo zorgen we ervoor dat onze belangrijkste problemen aangepakt worden. Vaak is het aanpakken van milieuthema's ook goed voor de toekomst van het bedrijf. Zo daalde het aantal klachten van buurtbewoners sterk toen we de geluidshinder aanpakten en zullen we niet in de problemen komen door het Europees verbod op sommige chroomverbindingen dat in 2017 ingaat.

Danny Van Duysen: "Vaak is het mogelijk om situaties te creëren die voor iedereen goed zijn"

Waar werk je?

Gipsplatenproducent Saint-Gobain Gyproc in Kallo.

Wat heb je gerealiseerd?

Als interne milieucoördinator ben ik nauw betrokken bij het duurzaamheidsbeleid. We zetten sterk in op duurzaamheid: we streven naar een gesloten materialenkringloop waarbij oude gipsplaten de grondstof vormen voor nieuwe. We hechten ook veel belang aan energie-efficiëntie en doen zo veel mogelijk transport per schip.

Waarom is duurzaamheid belangrijk voor onze vakbond?

Als je denkt over duurzaamheid dan stel je eigenlijk de vraag: kan mijn bedrijf voor eeuwig op deze manier blijven werken? Je kan je hierbij focussen op vier grote domeinen: emissies, energie, grondstoffen en hinder. Duikt er in een van deze domeinen een probleem op, dan kan de toekomst van het bedrijf in gevaar komen zonder oplossing. Uiteraard kosten die oplossingen vaak geld, maar nu investeren levert naast een zekerere toekomst vaak extra jobs op! Ook nu niets doen zal in de toekomst kosten veroorzaken: grondstoffen kunnen bijvoorbeeld schaarser en duurder worden. Het is daarom belangrijk dat de vakbond ijvert voor duurzaamheid. Vaak is het mogelijk om situaties te creëren die voor iedereen goed zijn. Doen dus!

Tuur Vanmuysen: "Milieuregels niet volgen kan de werkgelegenheid bedreigen"

Waar werk je?

Zorgcentrum AVE Regina in Lovenjoel.

Wat heb je gerealiseerd?

Ik ben al vele jaren actief bezig met milieu en duurzaamheid en werkte mee aan heel wat initiatieven: de verlaging van de energiefactuur, een veggie-dag, het stoppen van afvalwaterlozingen in een beek ... De recentste realisatie is een plan om het gebruik van pesticiden volledig te bannen bij het tuinonderhoud en de aanpassing van het tuinplan rond onze nieuwbouw.

Hoe ben je tewerk gegaan?

Het CPBW is een geschikte plek om duurzaamheid op de agenda te zetten. Je kan heel wat aanpakken door constructief in overleg te gaan met de werkgever. Je moet natuurlijk ook wel op je strepen durven staan als dat nodig is. Het gebruik van pesticiden is sinds 2015 verboden voor openbare instellingen, dus een oplossing was nodig. De werkgelegenheid kan bedreigd worden als milieuregels niet gevolgd worden. Samenwerking met externe partners kan een meerwaarde zijn: voor dit project werkte ik samen met de Vereniging voor Ecologisch Leven en Tuinieren (VELT) om door aangepaste beplanting de nood aan pesticiden te verminderen.

7 syndicale milieutips voor het CPBW

Met deze tips voor en door klimaatkameraden kan je ook in jouw bedrijf aan de slag!

- Begin niet meteen met het moeilijkste probleem eerst, neem je tijd om je werking op te bouwen. Start met voorstellen die een win-win situatie creëren voor iedereen, zo bouw je een goede relatie op met zowel de werkgever als je collega's.
- Zoek uit welke problemen jouw collega's het meest storen, pak deze problemen eerst aan.
- Stel gerichte vragen zodat je de nodige informatie te pakken krijgt. Vraag eens een grafiek over de evolutie van het energieverbruik of lozingen over een aantal jaar. Als je te veel informatie

krijgt, vraag dan om een deel ervan meer in detail te bekijken.

- Laat steeds vastleggen tegen welke datum afgesproken acties moeten uitgevoerd worden.
- Start een beurtrol op zodat alle verkozenen en plaatsvervaarders regelmatig aan de comitévergaderingen kunnen deelnemen (als het huishoudelijk reglement dit toelaat).
- Bouw een goede relatie op met de milieucoördinator, vaak is het makkelijker om problemen informeel te bespreken dan te wachten tot het CPBW.
- Maak gebruik van de vormingsmogelijkheden en ondersteuning die het ABVV organiseert.

Het ABVV helpt je

Onze welvaart en ons welzijn zijn nauw verbonden met de gezondheid van onze planeet. Als ABVV-militant kan je hierin een actieve rol spelen.

Spreek je beroepssecretaris aan

Hij of zij verwijst je wanneer nodig door naar de Dienst Ondersteuning van het Vlaams ABVV.

Doe beroep op onze milieudienst

- Om je syndicale bedrijfswerking die duurzame toets te geven die jou sterker maakt.

- Om jouw campagnes en acties voor een duurzame toekomst te helpen ontwikkelen.
- Om mee doorheen de documenten over de milieu- en energieprestaties van je bedrijf te gaan.
- Voor wegwijzers en begeleiding bij het oplossen van je concrete vragen.
- Of contacteer ons met je vragen.

Vlaams ABVV Dienst Ondersteuning Milieu:
02 506 82 35 - milieu@vlaamsabvv.be -
www.vlaamsabvv.be/milieu

Word klimaatkameraad

Een duurzame toekomst is nog steeds mogelijk. Met de klimaatkameraad willen we onze rol spelen in een rechtvaardige omslag. Alternatieven in elkaar haken, het sociaal weefsel versterken, ervaringen delen, stap voor stap vooruit gaan ... Met alle klimaatkameraden vormen we een netwerk dat ervaringen uitwisselt en bouwt aan een betere wereld. Hoe meer klimaatkameraden, hoe meer klimaatvreugde. Want doen we niets, dan lopen we het risico veel te verliezen...

Schrijf je in en word klimaatkameraad: www.klimaatkameraad.be #ActNow

Vanaf 2017 ook supertrucks in Wallonië

Vanaf 2017 rijden niet langer alleen in Vlaanderen 'Lange en Zware Voertuigen' (LZV) rond. Ook in Wallonië start een proefproject. In vergelijking met Nederland is dit echter nog bescheiden: daar rijden er al zowat duizend, in Vlaanderen welgeteld twee.

Wat zijn LZV's?

Een Langere en Zwaardere Vrachtauto-combinatie (LZV), ook wel ecocombi, supertruck of monstertruck genoemd, is een vrachtwagen die meer vracht kan en mag vervoeren dan een gewone vrachtwagen. Een LZV is maximaal 25,25 meter lang en in beladen toestand 60 ton zwaar, terwijl een gewone vrachtwagen maximaal 18,75 meter lang is.

Goed voor het milieu

Omdat het brandstofverbruik nauwelijks stijgt, wordt bij transport van goederen per LZV tussen de 4 en 30 procent brandstof bespaard. Het Vlaams proefproject toont aan dat de CO₂-uitstoot ook een pak lager ligt: een daling van zowat 20 tot 25 procent. Omdat een LZV meer goederen vervoert, daalt ten slotte ook het aantal ritten: in het Vlaams proefproject met maar liefst één derde. Algemeen kunnen we stellen dat twee LZV's de lading van drie gewone vrachtwagens vervoeren.

Wordt de chauffeur er ook beter van?

Vanaf bij de start van de proefprojecten, wees

BTB erop dat LZV-chauffeurs toch heel wat extra verantwoordelijkheden op hun schouders krijgen. Voorzitter Frank Moreels: "Met een sleep van meer dan 25 meter rondrijden, dat is geen kinderspel. De chauffeurs krijgen hiervoor wel opleiding maar geen enkele financiële vergoeding. De werkgevers-federaties hielden het been stijf. Ook binnen de nieuwe functie-classificatie, waarover het paritair comité nu onderhandelt, blijven de werkgevers onverzettelijk."

Al twee firma's met LZV in Vlaanderen

Sinds 2015 rijden er al LZV's in Vlaanderen, in het kader van een sterk gereguleerd proefproject. Omdat de criteria erg dwingend waren, kregen slechts twee firma's een goedkeuring. Daarom rijden nu maar twee LZV's rond in heel Vlaanderen. De vergunning loopt eind dit jaar af en wordt nu voor twee jaar verlengd tot eind 2018. Het departement Mobiliteit en Openbare Werken is momenteel bezig met de voorbereiding van een tweede proefproject, maar dit wordt pas in de eerste helft van 2017 verwacht. Dan pas kunnen andere firma's een vergunning

aanvragen, en komen er mogelijks meer LZV's op de baan.

Proefproject in Wallonië in 2017

Het proefproject met ecocombi's is in Wallonië ondertussen in een stroomversnelling geraakt. Bedrijven kunnen hun aanvraag online indienen bij de SPW (de Waalse openbare dienst). Als alles verloopt zoals gepland, rijden de eerste LZV's vanaf 1 januari in Wallonië rond. Een vijftiental bedrijven zou interesse hebben.

Wallonië pakt het anders aan dan Vlaanderen, zo wordt het aantal vergunning niet in aantal beperkt en mogen de LZV's over zo goed als het

hele wegennet rijden. De vergunningen zijn twee jaar geldig en jaarlijks verlengbaar.

En in onze buurlanden?

Nederland startte al in 2000 met proefprojecten, die in 2013 allemaal afgelopen waren. De regels gelden er voor alle LZV's. De Nederlandse wegen tellen nu ongeveer duizend LZV's. Na het Duitse proefproject, gestart in 2012 met 158 'Lang LKW's' (de Duitse naam voor LZV's) op in totaal 11.600 kilometer auto-wegen, wil Duitsland LZV's vanaf 2017 definitief toelaten. De resultaten op gebied van milieu, efficiëntie en veiligheid zijn zo goed dat LZV's op alle ervoor geschikte wegen worden toegelaten.

Agility boycot de Keniaanse transportvakbond

Met onnodige reorganisaties, overplaatsingen en andere pesterijen onderdrukt Agility iedere vakbondsactiviteit in Kenia.

Agility, wereldwijde logistieke speler, heeft zijn hoofdkwartier in Koeweit. De firma is actief in transport, *supply chain management* en *forwarding*. Ze werkt voor zowel overheden, bedrijven, internationale instellingen en stelt ruim 22.000 mensen tewerk op 500 locaties in meer dan honderd landen. Ook in België heeft Agility een kantoor.

Vakbonden, overbodige ballast voor Agility

Voorjaar 2015 kwam Agility-Kenia in het nieuws omdat chauffeurs die staakten voor betere werkomstandigheden, werden bedreigd. Agility eiste dat er 24 uur op 24 werd gewerkt, en schakelde de politie in, die chauffeurs onder schot hield en hen verplichtte verder te werken.

De International Transport Workers' Federation zette een wereldwijde actie op, waaraan BTB deelnam. Het Keniaanse management van Agility blijft echter ieder overleg weigeren met de vakbond KLDTDWU (*Kenyan Long Distance Truck Drivers and Associated Workers Union*).

Meer zelfs, de intimidaties nemen steeds toe. Vakbondsmilitanten worden overgeplaatst naar een vestiging honderden kilometers verder, worden van de ene dag op de andere in een ander bedrijf van de groep tewerkgesteld, waardoor ze officieel niet meer voor Agility werken.

De Keniaanse wet voorziet dat als de helft plus één van de werknemers bij een vakbond is aangesloten, de werkgever de vakbond moet erkennen. Agility doet alles om dit te vermijden: zo worden mensen tijdelijk aangeworven om de drempel veel hoger te leggen.

Blijvende intimidaties en ontslagen

Tijdens een recent overleg met de Keniaanse vakbond blijkt dat Agility steeds driester te werk gaat om actieve vakbondsmilitanten monddood te maken.

Het laatste slachtoffer is Loas Kipanka Lemono. We ontmoetten hem op 27 oktober in Mombasa. Hij reed voordien met een minibusje, en vervoerde de vrachtwagenchauffeurs van site naar site, al jarenlang. Om de vakbond te breken, besliste het bedrijf om de shuttledienst met het busje stop te zetten, en het busje naar Nairobi over te brengen, 500 kilometer ver-

Loas Kipanka Lemono (midden op de foto) werd door Agility ontslagen omwille van zijn vakbondsactiviteiten. Frank Moreels neemt zijn dossier door, samen met Kombo, een propagandist van de Keniaanse truckersvakbond

derop. De vrachtwagenchauffeurs staan nu zelf in voor vervoer, en moeten hiervoor betalen, met belofte dat het later terugbetaald wordt.

Op 19 juli kreeg Loas Kipanka Lemono een brief van Agility, met mededeling dat hij met 'betaald verlof' werd gestuurd, omdat er door de reorganisatie van het vervoer van de chauffeurs geen werk meer voor hem was.

Op 6 september volgde dan zijn ontslag, eveneens per brief. Agility was nog zo vriendelijk te schrijven dat het helemaal niks te maken had met de inzet van Laos, maar dat zijn job 'verdwenen' was. Eén maand opzeg, en dat was het. Sinds 6 oktober heeft Laos geen job

of inkomen meer. Wéér een actief vakbondslid minder.

Agility ook in ons land actief

De firma Agility heeft een vestiging in Brucargo en werkt sinds 2013 samen met Essers. Ze verzorgen samen de wereldwijde *supply chain* van Actavis Generics, een multinationala farmaceutisch bedrijf. BTB neemt dit zeker op met Essers, waar we een sterke vakbondsvertegenwoordiging hebben. Frank Moreels is "ervan overtuigd dat Essers begrijpt dat samenwerking met Agility negatieve publiciteit met zich meebrengt. Essers respecteert het sociaal overleg in België, ze moeten van hun partner Agility eisen hetzelfde te doen in Kenia."

Eind oktober bezocht een delegatie het Keniaans project dat BTB samen met ITF ondersteunt. Verschillende bedrijfsbezoeken, gesprekken met collega-transportarbeiders, contacten met plaatselijke en nationale verantwoordelijken van de truckers- en dokwerkersvakbond stonden op het programma. We stelden vast dat de BTB-steun gewaardeerd wordt, en in de dagelijkse praktijk in Kenia zijn nut bewijst. De BTB-delegatie was alvast onder de indruk van de moeilijke omstandigheden waarin onze collega-syndicalisten moeten werken, maar ook van hun motivatie en volharding.

BTB-militanten kwamen samen voor het traditioneel eerbetoon op 1 november aan het standbeeld van Louis Major, de grondlegger van de wet-Major. Marc Loridan, voorzitter BTB Vakgroep Haven van Antwerpen en Federaal Secretaris Havens hield een gelegenheids-toespraak.

STANDPUNT

Sociale, economische en ecologische duurzaamheid

Voor ons de toekomst, na ons de zondvloed. We denderen met een rotvaart af op de afgrond (de opwarming van de aarde). Nu genoeg landen het Verdrag van Parijs geratificeerd hebben, kan het ook officieel in werking treden. Dat betekent onder meer dat alle landen beleid moeten opstellen om de opwarming van de aarde tot maximaal twee graden te beperken (met een streven naar maximaal anderhalve graad). Het probleem is echter dat, als we rekening houden met het feit dat er wereldwijd nog gretig wordt gebouwd aan nieuwe fossiele-energie-infrastructuur, we de grens van twee graden zullen passeren. De echte tragiek is: zelfs als we van vandaag op morgen alle CO₂-uitstoot zouden stoppen, gaat de opwarming toch nog door.

Daarom is de klimaatstrijd een sociale strijd voor een duurzame samenleving waar toekomstige generaties nog veilig en gezond kunnen leven. Daarom ijveren we voor een rechtvaardige transitie. Dat is geen eenvoudig verhaal, omdat het heel wat onzekerheden met zich meebrengt. De overgang naar een koolstofarme samenleving zal heel wat consequenties hebben voor de huidige productie- en consumptiewijzen. Maar transitie kan ook tot jobcreatie leiden. De jobs4climate-campagne van de Klimaatcoalitie becijferde vorig jaar dat duurzame investeringen in woningrenovatie, hernieuwbare energie, een slim elektriciteitsnet en milieuvriendelijk vervoer in België maar liefst 60.000 bijkomende jobs kunnen opleveren.

Een enquête van het Internationaal Vakverbond gaf aan dat maar liefst 73 procent van de mensen verlangt dat regeringsleiders meer doen voor het klimaat. Maar onze regeringen blijven voor deze vraag hardnekkig doof. Bourgeois en Michel is twee keer niks op klimaatvlak. Er bestaat géén coherent plan of visie om de opwarming van de aarde onder controle te houden en om zo de banen van morgen te creëren.

Deze regering leeft immers van de angst, niet van de hoop. Van de stilstand, niet van de transitie. Dat is anders voor de militanten die hun verhaal vertellen op deze pagina van De Nieuwe Werker. Geen grote woorden of grote verklaringen, maar wel concrete acties op de werkvloer. Omdat sociale, economische en ecologische duurzaamheid ons doel moet zijn.

Het is cynisch dat op datzelfde moment het onheil voor Bombardier Brugge, een trein- en trambouwer die bovendien inzet op innovatieve arbeidsorganisatie, weer nakend is. De grootse bestelling ooit van vervoersmaatschappij De Lijn (146 nieuwe trams) dreigt naar de Spaanse concurrent CAF te gaan (zoals de wagens van Ford Genk naar Valencia). De Europese aanbestedingsregels zijn ongetwijfeld wat ze zijn. Maar enkel in een faire globalisering strijdt ieder met gelijke wapens. Dat is nu niet het geval. En wat doet de Vlaamse regering? De handen in onschuld wassen? Een andere kant opkijken? Een duurzaam industrieel beleid? Een duurzaam mobiliteitsbeleid? Of opnieuw Twee Keer Niks?

Herwig Jorissen
Voorzitter

INTERVIEWS MET MILITANTEN

“Het zijn niet de grote verklaringen die de wereld veranderen, maar wel de alledaagse, concrete initiatieven van gewone mensen zoals jij en ik”

Van 7 tot 18 november gaat in Marrakech (Marokko) de jaarlijkse klimaatconferentie door. De bedoeling is het klimaatakkoord van Parijs (december 2015) concreet uit te werken, zodat het in 2020 effectief in werking treedt. En er staat – alweer – veel op het spel: enerzijds is het akkoord van Parijs veelbelovend, anderzijds was 2015 wel het jaar waarin de broeikasgasrecords werden gebroken. Om het zacht uit te drukken: de tijd begint nu écht wel te dringen. In de schaduw van deze grote bijeenkomsten, waar politieke wereldleiders ronkende speeches geven (terwijl de resultaten uitblijven), zijn onze delegees hard aan het werk om hun steentje bij te dragen tot een meer duurzame maatschappij. Lees je even mee?

Voestalpine Sadef

In het West-Vlaamse Roeselare ligt Voestalpine Sadef, een bedrijf dat stalen profielen produceert die voor duizend-en-één dingen gebruikt worden: poorten, transportbanden, zonnepanelen ... Onze hoofdafgevaardigde is er Peter Hessens. Wanneer we hem vragen naar de inspanningen van het ABVV-team op vlak van milieu en duurzaamheid, steekt hij meteen van wal: “Dit jaar namen we deel aan de testkaravaan, een campagne van de provincie West-Vlaanderen om het woonwerkverkeer duurzamer te maken. Gedurende een aantal weken konden onze werknemers gratis gebruik maken van (elektrische) fietsen, vouw- en bakfietsen.” Peter vertelt dat deze actie een groot succes was: “Veel collega’s zijn beginnen nadenken over hun autogebruik en tot de vaststelling gekomen dat het ook eens met de fiets kan. Een aantal oudere werknemers komt altijd met de fiets werken. Naarmate zij ouder worden, wordt dit steeds lastiger. Het gebruik van de elektrische fiets heeft hen doen inzien dat dit een goed – en goedkoop – alternatief is voor de wagen.”

Umicore

Umicore is een wereldspeler in de raffinage en recyclage van edele metalen. In de vestiging in Hoboken worden diverse metalen (zoals goud en zilver) herwonnen uit gsm’s, laptops en autokatalysatoren. We ontmoeten er hoofdafgevaardigde Daniel De Vooght. We vragen of het ABVV bij Umicore bezig is met de klimaat- en milieuproblemen. “Via het CPBW en de OR trachten we onze stempel te drukken”, aldus Daniel. “Recent hebben we een voorstel gelanceerd waarbij werknemers gebruik kunnen ma-

ken van E-bikes. En over milieu doen wij regelmatig tussenkomsten op het CPBW.” Daniel vertelt ook over het zogenaamde Green Team. “Werknemers met medische beperkingen worden in dit team tewerkgesteld. Ze onderhouden de fabrieksterreinen en vegen dagelijks de straten in de buurt.” De veranderingen die Umicore de laatste jaren heeft doorgemaakt zijn immens. “Van een vuile fabriek zijn wij geëvolueerd naar een modern bedrijf dat één van de voorlopers is in de kringloop-economie.”

Van Hool

Bij busfabrikant Van Hool (Lier) lopen we hoofddelegee David Scheveneels tegen het lijf. Ook hier wordt op syndicaal vlak wel één en ander rond milieu gedaan. “In het CPBW volgen we de dingen van nabij op, onder meer tijdens de bespreking van het milieujarrapport.” Over concrete voorbeelden hoeft David niet lang na te denken: “We zitten hier met grote schilderavdelingen en sinds enkele jaren gebruiken we verf op waterbasis, wat veel minder schadelijk is. We beschikken ook over drie grote waterzuiveringsstations en over een eigen milieudienst die nadenkt over de verwerking van schadelijke stoffen. Vanuit het CPBW volgen wij dat mee op en doen we zelf voorstellen.” En wat met de productie van de bussen zelf? “Ook daar is uiteraard aandacht voor het milieu,” lacht David, “denken we maar aan de elektrische en waterstofbussen voor het openbaar vervoer!”

Heraeus Electro-Nite

Electro-Nite (Houthalen) ontwikkelt industriële meetapparatuur voor onder andere de staalindustrie. De CPBW-afgevaardigden voor het ABVV zijn Sven Hemelaers, Ronny Follon en Marleen Peels. Hoe denken zij over zaken als duurzaamheid en klimaatopwarming? En vooral: wat proberen zij daar aan te doen? “Voor ons is het essentieel dat je als CPBW-afgevaardigde actief bezig bent met deze thema’s. Milieu, emissies, energieverbruik ... zijn vaste punten in het jaarlijks actieplan”, aldus Sven. De vraag naar concrete maatregelen wordt snel beantwoordt. “De grote verbruikers werden in kaart gebracht”, begint Marleen. “Zo konden we het elektriciteitsgebruik

vermindern door onder andere het uitschakelen van machines in het weekend en het plaatsen van lichtsensoren. Ronny vult aan: “de oliestookketels werden vervangen door gasketels en het afvalwater wordt behandeld in een waterzuiveringsstation. Het regenwater wordt opgevangen en hergebruikt, bijvoorbeeld voor de toiletten.” Marleen knikt: “Via het CPBW hebben we bekomen dat de verpakkingen van onze producten milieuvriendelijker werden en dat gevaarlijke preparaten werden vervangen door milieuvriendelijke alternatieven.” Sommige voorstellen halen het dan weer niet, zo blijkt. “We hebben geadviseerd om deel te nemen aan een windmolenproject en om zonnepanelen te plaatsen. Maar dat werd niet weerhouden om financiële redenen”, aldus Ronny.

Niko

Onze laatste halte ligt in Sint-Niklaas. Op Niko, een bedrijf gespecialiseerd in schakelmateriaal, lichtsturing en huisautomatisering, ontmoeten we Sandra Mens (lid CPBW) en Kristel Brijns (hoofddelegee). Ook zij maken gebruik van de instrumenten die tot hun beschikking staan. “Alle maanden bespreken we de punten uit het jaarlijks actieplan die op dat moment van toepassing zijn”, aldus Sandra. “Dat kan zowel gaan over het gebruik van chemische producten als over maatregelen om carpoolen te stimuleren.” Kristel knikt. “Op vlak van fietsvervoer en mobiliteit in het algemeen zijn zeker nog verbeteringen mogelijk. In 2017 gaan we dat bekijken.”

Beide dames hebben ook lof voor hun milieuoördinator. “Die doet hier echt veel goede dingen”, klinkt het in koor. “Vanuit het bedrijf zelf wordt veel aandacht besteed aan milieu. Er is bijvoorbeeld geïnvesteerd in een groen dak én in zonnepanelen. Er staan hier ook twee elektrische laadpalen voor de deur. Maar die worden eigenlijk alleen maar door de directie gebruikt”, lacht Sandra.

Zoals je kan zien: van West-Vlaanderen tot Limburg zijn onze delegees bezig hun bescheiden bijdrage te leveren tot een duurzamere samenleving. Ze denken (mee) na over een bewuster grondstoffen- en energieverbruik, over woon-werkverkeer en over milieuvriendelijkere productieprocessen en producten. Vaak vinden werknemer en werkgever elkaar in gemeenschappelijke doelstellingen. Maar even vaak dienen onze afgevaardigden het voortouw te nemen. Dat kan door gebruik te maken van wettelijke instrumenten (zoals het jaarlijks actieplan) en overlegorganen (zoals het CPBW). Om te besluiten met de woorden van Sven Hemelaers, hoofddelegee op Electro-Nite: “Soms krijgen we dingen gedaan, en soms niet. Ik ben er wel van overtuigd dat het niet de grote verklaringen zijn die de wereld veranderen maar wel de concrete, alledaagse initiatieven van gewone mensen, zoals jij en ik.”

Overgang naar koolstofarme maatschappij: kan dit in België?

Het klimaatakkoord van Parijs zou de weg moeten inleiden naar de stelselmatige afbouw van de uitstoot van broeikasgassen om de klimaatverandering binnen de perken te houden. Hoe zou dit in België concreet uitgewerkt kunnen worden?

We schetsen nog even de context. De 21ste jaarlijkse Klimaatconferentie (of COP21) van de Verenigde Naties vond plaats van 30 november tot 12 december 2015 in Parijs. Op 12 december stemden de 195 deelnemende landen in met een nieuw bindend klimaatakkoord, waarbij ze zich verbinden tot het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen in eigen land.

Het klimaatakkoord van Parijs moet, dankzij de bijdrage van elk land (die van land tot land sterk verschilt), de klimaatverandering te wijten aan menselijke activiteit terugdringen en de opwarming van de aarde tegen 2100 beperken tot maximaal twee graden Celsius (in vergelijking met de pre-industriële periode, met 1861-1880 als referentie) en met 1,5°C als streefdoel.

Ter herinnering: een grote meerderheid van wetenschappers is van mening dat de wereldwijde gevolgen van een opwarming boven de 2°C oncontroleerbaar zullen zijn. Momenteel - zonder dringende en ingrijpende maatregelen - zou de aarde zo'n 4 à 5°C opwarmen.

Het klimaatakkoord van Parijs zal het klimaat niet redden - het is een kader, een politiek signaal, het geeft een richting aan. De COP21 was geen grote overwinning, maar ook geen volslagen nederlaag.

REACTIE VAKBONDWERELD

De vakbonden hebben dit klimaatakkoord gunstig onthaald, dat spreekt voor zich. Elke maatregel ten voordele van rechten, rechtvaardigheid en solidariteit; elke investering ten voordele van het klimaat is welkom. Wij zijn ervan bewust dat de langetermijndoelstelling die de regeringen hebben vastgelegd, alleen kan worden gehaald als er snel concrete maatregelen getroffen worden om ons productie- en consumptiepatroon radicaal te wijzigen. De nationale doelstelling inzake vermindering van de koolstofgasuitstoot (vooral in de geïndustrialiseerde landen) moet ambitieuzer worden.

Maximum 2°C betekent dat de uitstoot van broeikasgassen tegen 2050 met 80 à 95% moeten dalen! De landen die het klimaatakkoord ratificeerden, verbinden zich ertoe hun broeikasgasuitstoot drastisch te verlagen.

De recente aankondigingen door bepaalde landen van de nationale doelstellingen (die zouden leiden tot - in het beste geval - een opwarming van 2,7°C tegen het eind van de eeuw) werden niet naar boven toe bijgesteld. De komende jaren moeten onze landen onvermijdelijk méér (en beter) doen om daadwerkelijk de klimaatverandering te beperken, te beginnen met de herziening van hun eigen nationale doelstellingen voor de vermindering van broeikasgasuitstoot.

EUROPA

In 2009 keurde Europa het Klimaat- en Energiepakket goed, met de volgende doelstellingen voor de periode 2013-2020:

- uitstoot van broeikasgassen terugschroeven

- met 20 procent (bindend);
- productie van hernieuwbare energie met 20 procent verhogen (bindend);
- energiebesparingen met 20 procent doen toenemen (indicatief).

Elke Europese lidstaat kreeg drie doelstellingen. België zou zijn broeikasgasuitstoot met 15 procent moeten verminderen (in vergelijking met 2005), 13 procent hernieuwbare energie produceren en zijn energie-efficiëntie in dezelfde periode met 18 procent doen toenemen (maar dit laatste engagement is niet bindend, wel richtinggevend).

In oktober 2014 bereikte de Europese Raad overeenstemming over het klimaat- en energieakkoord 2030 dat drie grote doelstellingen voor 2030 vooropstelt:

- broeikasgasemissies verder verminderen met minstens 40 procent (ten opzichte van 1990);
- het aandeel hernieuwbare energieën op minstens 27 procent brengen;
- energie-efficiëntie met minstens 27 procent verbeteren.

Maar hier moeten de inspanningen van elke Europese lidstaat nog onderhandeld worden.

SCENARIO'S VOOR EEN KOOLSTOFARME BELGIË

In het kader van de internationale klimaatonderhandelingen heeft België zich ertoe verbonden een strategie voor een koolstofarme samenleving uit te bouwen en zo de koolstofgasuitstoot met 80 tot 95 procent te verminderen tegen 2050.

Ter voorbereiding lanceerde de Federale Dienst Klimaatverandering in 2012 een project onder de naam 'Een koolstofarm België tegen het jaar 2050', met een dubbele doelstelling:

- rechtstreeks bijdragen aan een koolstofarme strategie voor België die volledig past binnen een duurzame ontwikkeling;
- in het kader van het 'transitiemanagement' een debat en initiatieven op dit vlak stimuleren en voeden teneinde zoveel mogelijk actoren bij de discussies te betrekken.

Het eerste luik van dit project mondde uit in een studie naar de te volgen weg om tegen 2050 een uitstootverlaging van 80 tot 95 procent te realiseren. De studie toonde aan dat een dergelijke verlaging van de uitstoot op

Belgisch grondgebied best haalbaar is. Per sector zijn gedragsveranderingen mogelijk volgens diverse scenario's. De scenario's impliceren ook drastische gedragsveranderingen, op lange termijn, van alle maatschappelijke actoren.

Uit de studie blijkt dat als de koolstofarme scenario's correct uitgevoerd worden, de kosten niet onoverkomelijk zijn: belangrijke investeringen in energie-efficiëntie, infrastructuur en hernieuwbare energie worden gecompenseerd door een daling van de uitgaven voor brandstof.

SOCIALECONOMISCHE GEVOLGEN: 80.000 NIEUWE BANEN

In verband met de studie werden meer dan 150 stakeholders geraadpleegd, waaronder de vakbonden. Als vakbond hebben wij onmiddellijk gewezen op het belang van een evaluatie van de sociaaleconomische gevolgen van dergelijke scenario's. Wat zijn de macro-economische gevolgen? De impact op tewerkstelling en vorming of op de concurrentiekracht? Hoe wordt alles gefinancierd? Enzovoort.

Aan deze gevolgen werd een tweede studie gewijd, waaruit vier kernpunten naar voren komen: economische activiteit, concurrentiekracht, bijkomende voordelen en werkgelegenheid.

Economische activiteit: een drastische vermindering van de broeikasgassen kan samengaan met een economische groei die even groot is als bij ongewijzigd beleid. Uiteraard is die groei wel anders ingevuld.

Concurrentiekracht: winst voor de industriële sectoren voor zover er rekening gehouden wordt met de internationale context en het specifieke karakter van bepaalde firma's.

Bijkomende voordelen: een verlaging van de uitstoot kan in andere domeinen aanzienlijke voordelen opleveren. Enkele voorbeelden zijn een sterke daling van de luchtvervuiling, minder verkeersdoden en een aanzienlijke afname van het dagelijks fileleed.

Werkgelegenheid: een overgang naar een koolstofarme samenleving kan tegen 2030 zo'n 80.000 bijkomende nieuwe banen creëren in ons land.

Ontwikkel je eigen scenario!

De federale overheid ontwikkelde 'My2050': een interactieve, educatieve tool waarmee je je eigen koolstofarm scenario tegen 2050 uitwerkt.

WAT BIJDT MY2050 ?

- Inzicht in mogelijke veranderingen in de sectoren (transport, gebouwen, industrie, energievoorziening en landbouw).
- De mogelijkheid je eigen transitie-scenario uit te werken door te kiezen voor verschillende ambitieniveaus voor de verschillende sectoren. Elke keuze wordt meteen zichtbaar in het virtuele landschap.
- De ogenblikkelijke berekening van de uitstootvermindering van dit scenario voor ons land tegen 2050.
- Een analyse van dit scenario op het vlak van de uitstootvermindering, de energievraag, de netto in- of uitvoer van elektriciteit, en de kosten.
- Bevattelijke informatie via 7 animaties (o.m. over de uitdagingen en oplossingen in de sectoren) en 13 infographics (1 per hefboom).

Het gebruik is heel intuïtief, maar het loont zeker de moeite om op de startpagina even de knop 'Hoe?' aan te klikken. Een korte animatie toont je de weg en geeft een overzicht van de verschillende resultatschermen. www.my2050.be

Netto zouden er dus in België banen bijkomen, verschillend van sector tot sector.

- In de bouw worden de meeste nieuwe banen verwacht, wat bijzondere aandacht vereist voor het probleem van sociale dumping in de sector.
- Ook in de industrie zou er een belangrijke stijging te zien zijn, vooral in de sector van de halffabricaten.
- In de transportsector zou het banenverlies als gevolg van minder vraag naar onderhoud van privéwagens deels gecompenseerd worden door een verhoogde activiteit in de sector van openbaar vervoer (bussen, trams, treinen).

CONCLUSIE

Het ouderwetse idee dat bescherming van het klimaat en groei van de werkgelegenheid niet samengaan, lijkt stilaan verleden tijd. Ambitieuze maatregelen voor uitstootvermindering en klimaatbescherming worden steeds vaker beschouwd als essentieel voor het behoud van de werkgelegenheid en voor het behoud van de menselijke soort. Investeringszorgen voor meer banen in verschillende sectoren, zoals die van hernieuwbare energie, openbaar vervoer of de energie-efficiëntie van gebouwen.

Een transitie is niet alleen nodig, maar ook mogelijk in ons land. Die moet wel op maatschappelijk verantwoorde manier worden ingevuld, gebaseerd op sociale dialoog, investeringen, vorming en opleiding, respect voor werknemersrechten en een sterke sociale zekerheid!

■ STRIJD TEGEN KLIMAATVERANDERING

Passief toekijken ondermijnt de groei

De strijd tegen de opwarming van de aarde bevordert de groei, niets doen heeft desastreuze economische gevolgen.

De OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) voorspelt in twee rapporten, uitgaande van verschillende scenario's, een groeiverlies van 2 tot 10 procent van het mondiaal bbp - tot zelfs 15 procent tegen het einde van de eeuw - als we de koe niet bij de hoorns vatten. Luchtvervuiling alleen al zal de uitgaven in de gezondheidszorg, het aantal verloren werkdagen en het aantal vroegtijdige overlijdens de hoogte in jagen.

De organisatie boog zich over de economische gevolgen van luchtvervuiling tegen 2060 en waarschuwt: "Als er geen strengere maatregelen worden genomen [het rapport verscheen na de COP21 in Parijs vorig jaar], leidt de toename van de economische activiteit en van de energiebehoefte tot een aanzienlijke stijging van de wereldwijde uitstoot van luchtverontreinigende stoffen tegen 2060." De voornaamste betrokken landen zijn China en India en in mindere mate Noord-Amerika, Europa en Afrika.

Luchtverontreiniging zal het aantal ziektes en het sterftecijfer doen toenemen. En wie ziekte of sterftecijfer zegt, zegt productiviteitsverlaging. De vervuiling kan ook kwalijke gevolgen hebben voor de opbrengst van oogsten overal ter wereld.

MILJOENEN DODEN

De OESO voorspelt een stijging van het aantal vroegtijdige overlijdens. Niettegenstaande het onzekere karakter van dergelijke voorspellingen, heeft de OESO ze ook becijferd: van drie miljoen doden als gevolg van luchtvervuiling in 2010 naar zes tot negen miljoen in 2060.

Het verhoogde sterftecijfer zou de uitgaven in de gezondheidszorg doen toenemen, maar ook leiden tot het verlies van een groot aantal werkdagen en tot een verstoring van de activiteit. Dit raakt een gevoelige snaar bij ondernemers en overheden: de algemene gezondheidsuitgaven als gevolg van de ver-

■ Niets doen tegen de klimaatverandering zou de economie beschadigen en de kosten voor welzijn en gezondheid explosief doen toenemen.

vuiling zouden stijgen van 19 miljard euro in 2010 tot 159 miljard in 2060. Het verlies van werkdagen dreigt te verdrievoudigen van 1,2 miljard tot 3,7 miljard.

Naast deze 'handelsgerelateerde' kosten zijn er ook de niet-handelsgerelateerde, de zogenaamde welzijnskosten. Om deze kosten in te schatten, gaat de OESO uit van "de individuele instemming tot betalen teneinde het risico op vroegtijdig overlijden of op 'pijn en lijden' te beperken." Deze kosten zouden zeven keer hoger liggen in 2060. De gemiddelde 'welzijnskosten' per inwoner zouden toenemen van 452 euro in 2015 tot mogelijk 2.500 euro per jaar.

GROEI IN HET SLOP

Dat is nog niet alles. In een tweede, meer algemeen verslag over de economische gevolgen van klimaatverandering probeert de OESO het groeiverlies van het bruto binnenlands product (het totaal van geproduceerde rijkdom per land) te berekenen op basis van de verwachte evoluties en de al dan niet doorgevoerde beleidsmaatregelen. "Zonder nieuwe klimaatmaatregelen zou de negatieve impact op de jaarlijkse groei van het mondiaal bbp tegen 2060 tussen 1 en 3,3 procent bedragen", zo lezen we in het rapport.

En nog: "De kosten van het uitblijven van actie onderschatten waarschijnlijk de alge-

mene kostprijs van de gevolgen van klimaatverandering." In het verslag wordt ook gevraagd na te denken over "verschillende zware klimaatgebonden gevolgen die niet in cijfers konden worden uitgedrukt", zoals vroegtijdige overlijdens ten gevolge van warmte (met name door hittegolven) of de gezondheidsimpact van lage temperaturen. Of nog de niet-gezondheidsgerelateerde gevolgen van toegenomen temperaturen, zoals lokale verstoringen van transport en infrastructuur door extreme weersverschijnselen, de toename van de waterschaarste en de gevolgen voor de veiligheid (meer bepaald migratie en conflicten).

Nieuwe klimaatafspraak in Marrakech

Na de goedkeuring van het akkoord van Parijs vindt de volgende conferentie van de Verenigde Naties over de klimaatverandering (COP22) plaats in Marrakech, Marokko, van 7 tot 18 november 2016. De tijd is definitief voorbij dat men dacht dat het beschermen van de planeet slecht was voor economie en werkgelegenheid. Vandaag beseft men dat er op een dode

planeet geen banen meer zullen zijn. Dankzij de strijd tegen de klimaatverandering wordt het mogelijk duurzame banen te scheppen voor werknemers wereldwijd, maar wel op voorwaarde dat de transitie naar een nieuwe economie op een rechtvaardige, billijke manier gebeurt. Zonder bevolkingsgroepen die het al moeilijk hebben, aan de kant te laten staan, want zij

dreigen het eerste slachtoffer te worden van de klimaatverandering. Het bepalen van een streefdoel voor uitstootvermindering zal niet volstaan. De transitie naar een koolstofvrije economie moet rechtvaardig zijn en betrekking hebben op alle werknemers. Informeren van de burgers over hun rechten en de manieren om hun levenswijze te verbeteren, voor-

lichting van jongeren met betrekking tot nieuwe energiebronnen, opleiding tot de 'groene' banen en de betrokkenheid van iedereen zijn één voor één luiken die onontbeerlijk zijn voor die rechtvaardige transitie. Dat is het standpunt dat de internationale vakbeweging in Marrakech opnieuw zal verdedigen.

SOCIAL PROFIT

Iedereen vooruit!

Betog mee voor een nieuw sociaal akkoord
24 november 2016, 10u
Brussel Noord

De social profit sectoren onderhandelen vijfjaarlijks een sociaal akkoord. In zo een akkoord maken vakbonden, werkgevers en de overheid afspraken over de loon- en arbeidsvoorwaarden in de sector. Het laatste akkoord van de Vlaamse sectoren liep af in 2015. Voor de federale sectoren waren er in de laatste jaren enkel mini-akkoorden.

Hoog tijd dus om naar een nieuw akkoord te gaan! We dienden in juni al een eisenbundel in bij de regering. Maar we kregen geen enkele reactie. Daarom willen we de regering herinneren aan onze eisen.

Onze eisen:

Jobs

De vergrijzing, de wachtlijsten, de torenhoge werkdruk ... de uitdagingen voor de zorg en sociale economie zijn enorm. Maar de investeringen van de regering blijven achterwege.

Wij pleiten resoluut voor jobs, jobs, jobs. Zoals het recht op volwaardig werk met contracten van onbepaalde duur.

Koopkracht

Koopkracht is de motor van onze economie. Maar de lonen in de social-profit zijn laag. Bovendien kregen de werknemers een indexesprong te slikken.

We willen een verhoging van de brutolonen, vervoerskosten en eindelijk, een volwaardige eindejaarspremie.

Werkbaar werk

De federale regering verhoogt de pensioenleeftijd en schaft het brugpensioen zo goed als af. Bovendien zijn er steeds minder mogelijkheden om in je loopbaan een rustpauze in te lassen.

Hoog tijd om werk te maken van werkbaar jobs. Jobs waarbij werk en gezin te combineren zijn. Jobs die fysiek haalbaar zijn.

RECUPERATIESECTOREN

Economie is pas duurzaam als de jobs dat ook zijn

De recuperatiesectoren spelen een belangrijke rol in de overgang naar een duurzame, circulaire economie. Maar de jobs in die sectoren zijn veel minder duurzaam. De lonen zijn laag en de risico's voor de gezondheid van de werknemers zijn hoog. Een echt duurzame economie zorgt ook voor duurzame jobs.

We willen ook duurzame jobs

Een duurzame economie moet ook zorgen voor duurzame jobs. En daar knelt het schoentje. In de recuperatiesectoren wordt vaak met interim en tijdelijke contracten gewerkt. De lonen zijn er laag en stijgen niet mee met de omzet en de winst van de bedrijven.

Productie wordt duurzamer

Onze economie moet duurzamer worden. Daar is iedereen het over eens. En dat kan door van een lineaire economie naar een circulaire economie te evolveren. Dat betekent dat we grondstoffen niet langer opgebruiken, maar ze zoveel mogelijk hergebruiken. Daar spelen de recuperatiesectoren (PC 142.02, 142.03, 142.04) een belangrijke rol in.

De voorbije jaren werden steeds minder afvalstoffen verbrand en steeds meer materialen gerecycleerd. Zo putten we de natuurlijke grondstoffen minder uit. De recuperatiesector is dus een groeiende sector en doet het economisch erg goed. Dat is positief voor ons milieu.

Bovendien zijn er heel wat gezondheidsrisico's. Het werk is heel repetitief, met spier- en peesproblemen tot gevolg. De werknemers komen ook vaak met gevaarlijke stoffen in contact. Daardoor zijn er heel wat ernstige arbeidsongevallen in de sector. En de werkgevers werken niet altijd constructief mee aan oplossingen hiervoor.

Een economie is pas echt duurzaam als die goed is voor het milieu en voor de werknemers. Met het milieu gaat het de goeie richting uit. Het ABVV zet zich de komende jaren in om ervoor te zorgen dat de werknemers ook vooruit gaan.

GLASSECTOR

Onderzoek en ontwikkeling: de enige weg vooruit

Tussen 2003 en 2015 verdwenen er meer dan 3.000 banen in de Belgische glassector, ooit één van de paradepaartjes van onze industrie. Wat zijn de oorzaken van deze achteruitgang? Is het de schuld van Europa? Enrico Gibellieri, de laatste voorzitter van Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS) en nu lid van de Adviescommissie Industriële Reversie (CCMI), werpt een ander licht op de situatie van de sector.

Enrico, als we denken aan bedrijfssluitingen zoals Saint-Gobain, dan ligt de oorzaak toch voor een deel bij Europa?

“Dat is niet helemaal waar. Het is een gemeenschappelijk probleem van de grote industriële sectoren. Zelfs zonder Europa zouden er activiteiten uitbesteed zijn aan de opkomende landen. Wat je Europa kan verwijten is dat het niet de juiste instrumenten heeft gebruikt om te vechten tegen dumping.”

Maar wat is dan de oplossing?

“Europa biedt ons kansen. Via Europa hebben we meer mogelijkheden om deze problemen op te lossen. Tegenover de mondialisering van de markten is investeren in onderzoek en ontwikkeling de enige echte oplossing. We moeten streven naar topkwaliteit in onze producten, én tegelijk concurrentieel blijven.”

Als ik u zo hoor heeft de glassector nog een toekomst in België, maar welke juist?

“Uiteraard. De glasproductie voor de auto-industrie heeft zwaar geleden onder de economische crisis, maar de productie van holglas doet het goed. De toekomst zit hem in alles wat energie kan besparen. De prioriteit moet gaan naar het ontwikkelen van producten die de energiestatistiek van gebouwen verbeteren, en naar hernieuwbare energie.”

Het milieu is inderdaad een belangrijke wereldwijde uitdaging. Schiet Europa zichzelf niet in de voet door het opleggen van strenge normen?

“Helemaal niet. We moeten doorgaan op deze weg. Dit bewijst nogmaals dat het probleem verder gaat dan Europa. Landen als China of Marokko hebben niet dezelfde milieunormen als wij. Dit heeft onvermijdelijk gevolgen voor de productiekosten. De oplossing is het opleggen van dezelfde milieunormen voor iedereen, of het belasten van goederen die Europa binnenkomen.”

Welk Europa ziet u voor de toekomst?

“Het is belangrijk dat Europa zijn industriële verleden de rug niet toekeert. Ik pleit voor een echt Europees beleid en een echte Europese sociale dialoog. En aan de Belgen zou ik zeggen: jullie expertise wordt wereldwijd erkend, maar je moet jezelf wel in vraag blijven stellen en blijven vernieuwen, op het gebied van methoden, productiemiddelen en normen. Dat is de uitdaging.”

■ Enrico Gibellieri – lid Adviescommissie Industriële Reversie”

VAKCONGRESSEN

UW DELEGEES BUIGEN ZICH OVER DE TOEKOMST VAN ONZE SECTOREN

ANDERS EN BETER. HET KAN!

Tussen september 2016 en januari 2017 organiseert de Algemene Centrale - ABVV niet minder dan 25 vakcongressen. Elk vakcongres brengt de militanten van één sector samen.

Tijdens de congressen maken de delegees de balans op van de voorbije jaren en blikken ze vooruit op de toekomst. Daarnaast snijdt elk congres thema's aan die voor die sector relevant zijn. Werkbaar werk voor de ene, flexibiliteit voor de andere, sociale dumping, ...

Maar de doelstelling van al onze vakcongressen is dezelfde: anders en beter. Daar gaan we voor. Dat is de bestaansreden van onze vakbond.

De komende maanden vind je reportages van de verschillende congressen in de Nieuwe Werker. Op onze website www.accg.be vind je nog meer informatie en foto's.

DIENSTENCHEQUES

REGIONALISERING BRACHT GEEN VERANDERING

In 2014 werd de sector van de dienstencheques geregionaliseerd, maar dat heeft voorlopig weinig veranderd op het terrein. De werknemers kampen nog steeds met dezelfde problemen. De lonen in de sector zijn laag, er zijn vooral deeltijdse jobs, de verplaatsingen tussen de cliënten wegen door, ... De gewesten grepen de regionalisering niet aan om daar iets aan te veranderen.

VOORUITGANG, MAAR ER BLIJVEN VEEL UITDAGINGEN

Door verschillende beslissingen van de federale regering, zoals de loonstop en de indexsprong, konden de vakbonden nauwelijks onderhandelen over loonsverhogingen.

Toch zijn we er in geslaagd om via het sociaal overleg enkele zaken voor de werknemers te bekomen. De vergoeding voor

verplaatsingskosten werd verbeterd. Er werden afspraken gemaakt over economische werkloosheid. De eindejaarspremie, de syndicale premie en de kledijvergoeding werden verhoogd.

MEER CONTACT MET DE WERKNEMERS

In de dienstenchequesector is het syndicaal werk niet gemakkelijk. Onze delegees hebben weinig contact met hun collega's, want iedereen werkt alleen bij zijn klanten.

Onze delegees willen de komende jaren dan ook inzetten op het contact met de werknemers: via telefoon, mailings, een website, maar ook sociale media. Op het congres werd alvast een nieuwe facebookpagina gelanceerd: www.facebook.com/abvvdienstencheques. Like de pagina en blijf op de hoogte van onze activiteiten!

TEXTIELVERZORGING

KLANT IS KONING

In de textielverzorging is een ware prijzenoorlog aan de gang. De klanten spelen de bedrijven tegen elkaar uit. En in hun zoektocht naar de laagste prijs zetten die meer en meer in op automatisatie om te kunnen besparen op personeelskosten. Dat betekent dat de werknemers polyvalenter moeten worden. Ze moeten verschillende taken combineren aan een hoger tempo.

ONWERKBAAR WERK

Dat heeft zijn gevolgen voor de werkbaarheid. De werkdruk neemt alomarm toe, ondanks de automatisatie. En bedrijven besparen ook op veiligheid. Zo getuigen de

delegees dat de kwaliteit van de beschermingsmiddelen er op achteruit gaat en dat ze die steeds langer moeten gebruiken.

Bovendien grijpen meer en meer bedrijven, vooral wasserijen, naar ploegenarbeid. De regering Michel heeft er voor gezorgd dat ploegenarbeid veel goedkoper is geworden. Zelfs goedkoper dan een gewone dagploeg.

VERSTERK DE SYNDICALE DELEGATIE

Als we de problemen willen aanpakken, moeten we zorgen voor sterke delegees in de bedrijven. Daarvoor moeten we het statuut van de syndicale delegatie verbeteren. Vanaf 30 werknemers moet een syndicale delegatie kunnen aangesteld worden.

SCHOONMAAK

BIKKELHARDE CONCURRENTIE

Ook in deze sector woedt een keiharde concurrentiestrijd. De gebruikers kiezen simpelweg voor de laagste prijs. En dus doen bedrijven alles om hun kosten zo laag mogelijk te houden. De werknemers worden dagelijks met woorden als rentabiliteit en productiviteit rond de oren geslagen. Dat blijkt uit de getuigenissen van onze delegees. "Bij elk nieuw contract vallen er ontslagen. We moeten die prijzenoorlog stoppen. In Nederland geldt er een minimumprijs, zodat de race-to-the-bottom wordt gestopt."

MEER MANNEN IN DE SECTOR

De schoonmaaksector staat gekend als een vrouwelijke sector. Maar daar komt verandering in. Het aantal mannen

neemt jaar na jaar toe. Hoe komt dit? Wordt het werk zwaarder? De soms onmogelijke uurroosters? Het is moeilijk hierop een eenduidig antwoord te vinden. Maar als de tendens zich doorzet zijn er binnen vier jaar meer mannen dan vrouwen in de sector aan het werk.

INZETTEN OP COMMUNICATIE

Net zoals in de dienstencheques is het syndicaal werk in de schoonmaak niet eenvoudig. De werknemers werken in kleine groepjes op verschillende werven. Ze hebben weinig contact met elkaar. We moeten dus inzetten op nieuwe communicatievormen, zoals sociale media.

 STANDPUNT

Met het klimaat kan je niet onderhandelen

Onderhandelen met werkgevers vormt één van de kerntaken van de BBTK. Maar met de natuurwetten van de aarde valt helaas niet te onderhandelen. Toch ziet de BBTK in de uitdaging van de opwarming van de aarde een kans om naar een rechtvaardigere samenleving te gaan.

De opwarming van de aarde is volop bezig. Het is geen toeval dat je in september nog volle caféterrassen zag, of dat we al twee opeenvolgende winters amper vrieskou hadden. Als we niets doen, zal volgens het laatste klimaatrapport tegen 2100 de gemiddelde temperatuur op aarde stijgen met 2,6 tot 4,8 graden Celsius, met alle gevolgen van dien.

Om de opwarming binnen de perken te houden is een omgekeerde beweging nodig. De uitstoot van broeikasgassen (ruimer dan enkel CO₂) moet snel omlaag, om aan het einde van deze eeuw tot zo goed als nul te worden herleid. Dat is niet vanzelfsprekend en vergt een mentaliteitsverandering, ook in ons economisch systeem. Die kans die moeten we grijpen.

Geen pessimisme, maar actie

Het is verleidelijk cynisch te worden bij het lezen van doemberichten over het klimaat. Maar net als onverschilligheid draagt pessimisme niet bij tot een oplossing.

Een optimistische houding hoeft ook niet naïef te zijn. Het klimaatakkoord van Parijs voorziet afspraken om te komen tot een beperking van de opwarming tot 2°C, met de ambitie om beter te doen (1,5°C). Voor het eerst betreft dit akkoord de twee grootste vervuilers ter wereld (de VS en China), net als grote potentiële toekomstige vervuilers (bijvoorbeeld India). Het akkoord zal zelfs een jaar vroeger in werking treden dan voorzien.

Ook technologische evoluties stemmen hoopvol. De prijs van hernieuwbare energie (zon en wind) daalt pijlsnel. De eerste elektrische wagens verschijnen in ons straatbeeld én creëren werk, zoals in de fabriek van Audi Brussel.

Het neemt niet weg dat de uitdaging enorm blijft. Daarbij zullen taboes moeten sneuvelen, bijvoorbeeld over de vanzelfsprekendheid waarmee we goederen invoeren van de andere kant van de wereld, in plaats van te kiezen voor lokale productie. Het verzet tegen handelsverdragen als CETA en TTIP draait ook daar om. Het gaat ook over taboes dicht bij huis, bijvoorbeeld over de manier waarop we ons verplaatsen.

Mobiliteitsbudget?

Op dat vlak toont de regering alvast hoe het niet moet. Zo kondigde ze met veel bombarie een 'mobiliteitsbudget' aan, naast een waslijst aan onrechtvaardige besparingen.

Voor zover we kunnen nagaan zou de regering werknemers die nu met een bedrijfswagen rijden, een vorm van netto loonvoordeel geven. Dan moeten ze hun bedrijfswagen opgeven. De (in de pers) vermelde bedragen compenseren echter het reële voordeel voor de werknemer niet.

We stellen ons dan ook ernstige vragen bij de manier waarop die maatregel in de praktijk kan worden omgezet. Het lijkt vooral een middel om voor de zoveelste keer een lastenverlaging aan de werkgevers toe te kennen.

Met duurzaamheid heeft dat allemaal weinig te maken. Dezelfde regering bespaart namelijk miljarden op alle overheidsdiensten, waaronder het openbaar vervoer. Iemand 'uit de wagen' krijgen is alleen mogelijk als die persoon ook alternatieven heeft. En die nemen alsmaar af.

De ommezwaai naar een duurzamere economie, met investeringen die leiden tot lokale en duurzame jobs, is nodig. Dat vergt een totaalaanpak. De BBTK wil daar alvast een partner in zijn. Maar om er écht werk van te maken, zijn andere politieke krachtsverhoudingen nodig, want deze regering bakt er ook op dat vlak niets van. Ondertussen zetten onze militanten in de bedrijven gelukkig hun schouders onder tal van duurzame projecten in de bedrijven zélf. Want duurzaamheid moet ook van onderuit groeien.

Myriam Delmée
Ondervoorzitter BBTK

Erwin De Deyn
Voorzitter BBTK

Op weg naar het werk ... Maar hoe?

De weg van en naar het werk is één van de trajecten die je het vaakst aflegt. Voor heel wat werknemers is dat haast dagelijkse routine! Te voet, met de fiets, openbaar vervoer, met een privévoertuig of een bedrijfswagen, enzovoort. Sommige vervoermiddelen zijn milieuvriendelijker dan andere en zijn zelfs beter voor je portemonnee.

Fiets

Naar het werk fietsen houdt heel wat voordelen in. Ten eerste is het een weldaad voor je lichaam! Als je je met het stalen ros verplaatst, blijf je in vorm. Tijdens de spits bereik je met de fiets vaak sneller je bestemming dan met de auto. De fiets is milieuvriendelijk aangezien je enkel je eigen energie verbruikt.

Bijkomend voordeel voor de werknemer (en zijn portemonnee) is de kilometervergoeding die kan oplopen tot € 0,22 per afgelegde kilometer. Deze vergoeding is niet in alle sectoren voorzien. Het is eigenlijk de werkgever die beslist om deze tegemoetkoming al dan niet aan het personeel toe te kennen. Bedoeling hiervan is de kosten van de fietsende werknemer te dekken, maar ook om zoveel mogelijk werknemers te motiveren hetzelfde te doen.

Goed om weten is dat de fietsvergoeding vrijgesteld is van belastingen tot € 0,22 per kilometer en dat de vrijstelling ook geldt als je de fiets combineert met een ander openbaar vervoermiddel (trein, tram, bus, metro, enzovoort) waarvoor reeds een tussenkomst van de werkgever is voorzien.

Openbaar vervoer

Met het openbaar vervoer verplaatsen heel wat mensen zich tegelijk over één enkel traject. Een middel dat dus toelaat om reizigers en energie-uitgaven te combineren.

Je werkgever is verplicht bij te dragen in je vervoersonkosten voor het woon-werkverkeer, en dit ongeacht het bedrag van je loon. Bepaalde minimumbedragen gelden voor alle sectoren.

Neem je de trein naar het werk, dan moet je werkgever tussenkomen in de prijs van je treinabonnement en dit ongeacht de afstand (vanaf de eerste kilometer). Er bestaan wettelijke basisrichtlijnen die de minimale bijdrage van de werkgever vastleggen. Dat hangt af van de afgelegde afstand en wordt bepaald door de zogenaamde 'treinkaart' van de NMBS. Je vindt deze in detail op de website van de NMBS. In vele bedrijven of sectoren sloten de vakbonden en werkgevers echter gunstigere cao's af. Dat kan via het derdebetalersstelsel. Het is namelijk zo dat de werknemer helemaal niets hoeft te betalen, zodra de werkgever 80 procent van de totale bijdrage voorzien in de treinkaart betaalt. Het is de NMBS die de resterende 20 procent bijlegt.

Ga je naar het werk met bus, tram of metro, dan komt je werkgever tussen in de prijs van je abonnement zodra je vanaf je vertrekhalte meer dan vijf kilometer aflegt. Het bedrag van de minimum werkgeversbijdrage hangt af van de manier waarop de vervoersprijs berekend wordt. Als deze wordt berekend op basis van afstand, dan zal de tussenkomst van je werkgever evenveel bedragen als de tussenkomst voor een treinabonnement voor dezelfde afstand, beperkt tot 75 procent van wat je voor dat vervoer betaalt.

Wordt de vervoersprijs niet berekend op basis van de afstand maar op basis van een eenheidsprijs, dan bedraagt de tussenkomst van je werkgever 71,8 procent van wat je betaalt voor je vervoer.

Ook hier bieden de openbare transportmaatschappijen (De Lijn, TEC, MIVB) aan de werkgevers de mogelijkheid om de kosten via een derdebetalersregeling aan honderd procent te dragen. Hier is het wel het bedrijf zelf dat de kosten volledig moet dragen, anders dan bij de NMBS. Steeds meer bedrijven sluiten dergelijke akkoorden en bieden zo hun werknemers gunstige transportmogelijkheden.

Auto

Heel wat werknemers gaan met de auto naar het werk. De situatie is verschillend naargelang je je eigen wagen of een bedrijfswagen gebruikt.

Ga je met je **eigen wagen** naar het werk, dan is je werkgever niet verplicht in je vervoerskosten tussen te komen. Veel cao's voorzien evenwel een tegemoetkoming, doorgaans op basis van deze voor het openbaar vervoer. Voor meer info kun je terecht bij je BBTK-afgevaardigde of je gewestelijke afdeling.

Gebruik je een **bedrijfswagen**, dan geniet je een zogenaamd voordeel van alle aard (belastbaar en door de fiscus beschouwd als deel uitmakend van het loon).

Om het bedrag te berekenen waarop je belast zal worden, pas je een berekeningsformule toe: de cataloguswaarde van het voertuig (de cataloguswaarde van een nieuw voertuig bij verkoop aan een particulier, opties en werkelijk betaalde btw inbegrepen, zonder rekening te houden met kortingen of verminderingen) x 6/7 x de CO₂-coëfficiënt. Zodra de cataloguswaarde bepaald is, wordt een waardevermindering toegepast in functie van de leeftijd van het voertuig.

De belastingen die je moet betalen op je bedrijfswagen hangen dus gedeeltelijk af van de door de overheid vastgestelde CO₂-coëfficiënt. Momenteel bedraagt de basis-CO₂-coëfficiënt 5,5 procent voor een CO₂-uitstoot van 89 gram per kilometer voor dieselveertuigen en 107 gram per kilometer voor voertuigen met een benzine-, LPG- of gasmotor. Deze referentie-CO₂-uitstoot wordt jaarlijks herzien in functie van de evolutie van de CO₂-uitstoot van voertuigen die als nieuw zijn ingeschreven. Als de CO₂-uitstoot van je wagen hoger ligt dan deze referentie-uitstoot (en je voertuig dus meer vervuult), wordt de coëfficiënt verhoogd met 0,1 procent per CO₂-gram (tot een maximum van 18 procent). Als de CO₂-uitstoot lager ligt dan deze referentie-uitstoot, wordt de coëfficiënt verminderd met 0,1 procent per CO₂-gram (tot een minimum van 4 procent).

En waarom geen **groene wagen**? Je hebt er alle belang bij om te kiezen voor een groene wagen. Wagens met een lage CO₂-uitstoot zijn immers fiscaal interessant. Bedienden die over een bescheidener en minder vervuilende wagen beschikken, hebben er een klein voordeel bij. Maar bedienden en vooral kaderleden met een duurdere en meer vervuilende wagen zien hun belastingen toenemen. Aangezien de CO₂-normen steeds strenger worden, wordt de referentie-uitstoot ook jaar na jaar lager, wat tot gevolg heeft dat het voordeel van alle aard en dus ook de belasting verhoogt.

Op ruimer syndicaal vlak werden de laatste jaren een aantal structuren opgericht om werknemers en bedrijven zo milieubewust mogelijk te maken. In Wallonië en in Brussel moet het Intersyndicaal Netwerk voor Sensibilisering rond het Milieu (*Réseau Intersyndical de Sensibilisation à l'Environnement* - RISE en BRISE) milieuvriendelijke acties in de bedrijven ondersteunen. Ze geven tips aan de afgevaardigden (zodat ze in de bedrijven beter actie kunnen voeren rond een aantal punten zoals mobiliteit, energiebesparing, afval, groene consumptie, voeding, enzovoort). In Vlaanderen verzamelt de website www.klimaatkameraad.be heel wat nuttige info om te werken aan een 'groenere' toekomst en de mensen aan te sporen om ook klimaatkameraad te worden. Bedoeling is om ideeën te delen en de bevolking bewust te maken van de milieuproblematiek. Belangrijke bondgenoten dus!

Werken aan een schone planeet, ook op het werk

Onze afgevaardigden bedenken voortdurend ideeën en initiatieven om milieubewust te handelen. Afvalvermindering in de bedrijven, milieutips voor werknemers, groene mobiliteit, gebruik van eco- of bio-producten, enzovoort. In de bedrijven is heel wat mogelijk om ons gedrag iedere dag opnieuw bij te sturen en te werken aan een schone planeet. Even een kort overzicht van enkele 'good practices' op basis van gesprekken met afgevaardigden.

“De groene insteek moet authentiek zijn”

Groene elementen in het vakbondswerk inbrengen is niet vanzelfsprekend. Dat is nochtans wat Philip Spruyt, effectief BBTK-afgevaardigde bij AG Insurance, al enkele jaren actief doet. We spraken hierover drie jaar geleden met hem. Toen sprak hij over het oprichten van een subcomité 'milieu' aan het CPBW. Tijd voor een update over hoe dat verlopen is.

Philip Spruyt: “Het idee om binnen kleinere, aparte groepen te discussiëren over milieu-maatregelen bestaat al binnen enkele bedrijven. Enkele jaren terug voerden we dit ook in bij AG Insurance. We begonnen eraan met goede moed: een hele 'checklist' met vragen en potentiële acties rond milieu-bescherming en -zorg.”

Hoe liep dat af?

“Tot mijn spijt hebben we ons toen verkeken op de wil die er bij de directie bestaat om hierin mee te denken. We gingen er te gemakkelijk vanuit dat ook de werkgever zou inzien dat zo'n situatie leidt tot een win-win. Daarom gingen meteen alle kaarten op tafel, met die 'groene checklist'. Hun eerste reactie was om te verwijzen naar bestaande projecten die louter oppervlakkig een eco-logische insteek hadden, waarmee voor hen de kous af was.”

Maak dat eens concreet.

“Een typisch voorbeeld dat wellicht ook in andere bedrijven herkenbaar is: het 'papierloos' werken. Daar zat echter geen groene visie achter, maar een besparingslogica. Ze verwezen ook naar het installeren van LED-verlichting, maar dat bleek niet te gaan over een serieuze inspanning. Na even aandringen gaven ze toe dat het over slechts tien procent van alle verlichting ging. Alle andere voorstellen van onze checklist gingen ook meteen in een cijfermatig kleedje: binnen de drie jaar moest elk project een positieve impact op de inkomens van het bedrijf hebben.”

Kan dat geen manier zijn om ze te overtuigen van het nut van zo'n maatregelen?

“Heel wat ecologische maatregelen leiden op termijn inderdaad tot besparingen. Maar we moeten niet naïef zijn, dat is niet altijd het geval. Je moet dus

opletten om je als delegatie niet te laten misbruiken in het verkopen van besparingsmaatregelen in een groen kleedje. Mensen op de werkvloer zien echt wel het verschil tussen beide soorten maatregelen. En het is toch ook de bedoeling om via zo'n initiatieven de werknemers te sensibiliseren rond milieu, ruimer dan het werk. Dat moet je erop letten dat de insteek authentiek is.”

“We hebben trouwens een paar keer vastgesteld dat de werkgever goede voorstellen in het comité milieu afschoot, om ze nadien zélf eenzijdig in te voeren. Dat deed het vertrouwen geen deugd.”

De directe aanpak bleek dus niet te werken. Heb je het geweer van schouder veranderd?

“Om te beginnen is de directie veranderd. Er lijkt nu openheid te zijn om positief samen te werken. Maar ook de vakbondsaanpak is wat 'klassieker' geworden, we werken wat

meer volgens het controlemodel, met vragen en antwoorden. Blijven aandringen op dossiers. Rond het vervangen van de lichten heeft dat bijvoorbeeld gewerkt, men kiest in het bedrijf nu bewust voor LED-verlichting. Die vasthoudende aanpak werpt bij ons alvast meer vruchten af. Ons 'thematisch' subcomité milieu organiseren we nu ook meer per thema, ad hoc, dan per se elke maand te moeten samenkomen.”

Is milieu voor jou een vakbondszaak?

“Wat mij betreft zeker, het lijkt me ook een goede manier om concreet te maken dat de vakbond wel degelijk een ruim maatschappelijk ideaal uitdraagt. Dat breder gaat dan de dagelijkse beslomeringen op het werk rond loon en arbeidsduur. Dat blijft natuurlijk centraal staan, maar we mogen ons op die flank gerust wat verbreden.”

“Aan de andere kant zitten we - zeker op bedrijfsniveau - ook met beperkingen. Natuurlijk wil ik werknemers stimuleren om zich op een duurzame manier van en naar hun werk te begeven, maar ik blijf ook opkomen voor hun rechten. Bedrijfswagens zijn een goed voorbeeld. Je kan hoogstens wat stimuleren door de keuzes van bepaalde wagens, maar je bent hierin uiteindelijk afhankelijk van wetgeving. Kiezen voor duurzaamheid moet op alle niveaus gebeuren. Wij dragen alvast ons steentje bij in het bedrijf!”

“Inzetten op collectief bewustzijn”

Fervent fietser, bewust stadsbewoner, amateur-tuinier ... je hoeft het niet te zijn om

bezig te zijn met ecologie op het werk. Maar het helpt wel. Rudi De Rechter, grafisch ontwerper en BBTK-afgevaardigde bij communicatiebureau Daddy Kate in Brussel, past alvast volop in dat plaatje en maakt daar graag andere mensen enthousiast over.

Rudi De Rechter: “Mijn inspanningen rond het 'vergroenen' van de werkplek dateren eigenlijk al van voor ik afgevaardigde was. Het begon allemaal aan het eindpunt: het is te zeggen, bij het afval. Zoals in veel bedrijven, werd ook hier enorm nonchalant omgesprongen met het weggooiën van materialen. Oorspronkelijk ging het me vooral om het papier in de drukkerij, maar ik wist vanuit mijn ervaring uit een vroegere campagne binnen de Brusselse jeugd-herbergen dat het ook mogelijk is individuen te sensibiliseren om na te denken over hoe ze met de dingen omspringen die niet meer gebruikt kunnen worden.”

Hoe heb je dat aangepakt?

“Ik heb toen voorgesteld om alle individuele vuilnisbakken te laten weghalen aan de bureaus en de werkruimtes. Dat is niet vanzelfsprekend, want heel wat bedienden voelen dat aan als een aanslag op hun bureau. Het is daarom belangrijk om dat te laten samengaan met voldoende centraal geplaatste vuilbakken waar er wél gesorteerd kan worden. En waar de mensen de nodige uitleg krijgen over hoe en waarom. We hadden er op voorhand ook voor gezorgd dat een aantal collega's mee waren, die andere collega's konden helpen en aansporen, zogenaamde 'ambassadeurs'. Na een maand of zes was iedereen mee. We rollen het project nu ook uit in andere vestigingen.”

Je zet heel erg in op die bewustwording.

“Ik zie een ecologische houding redelijk breed. We organiseren op het werk nu een 'groendag', en dat moet je letterlijk nemen. We trekken er dan echt op uit, in het groen, om een eindje te joggen. In en om Brussel zijn prachtige parken en bossen. Nadien eten we samen. Dat is goed voor het groepsgevoel, maar zo zijn we samen ook in de natuur geweest. Ik ben ervan overtuigd dat wie bewust omgaat met zijn lichaam ook meer respect heeft voor het milieu.”

Hoe kan je die consequente houding doortrekken in het mobiliteitsbeleid van het bedrijf?

“Dat is helaas een pijnpunt. Heel wat mensen komen van redelijk ver. Daar moet je realistisch in zijn. Het ontbreekt velen helaas aan goede alternatieven voor de wagen om naar Brussel te komen. De verantwoordelijkheid ligt daar vooral bij de overheid, die het mogelijk moet maken duurzame keuzes te maken. Toch werken we daarrond, maar dan punctueel. Zo proberen we één tot twee keer per jaar het aantal wagens op de parking tot een minimum te beperken. Opnieuw inzetten op dat collectief bewustzijn en hopelijk een paar collega's overtuigen dat het ook zonder auto kan.”

Vakbondsbenadering voor een duurzame cacao keten

Horval ijvert voor een duurzame cacao keten. Een cacao keten die stoelt op zes fundamentele pijlers. Een milieuvriendelijke cacao keten die werknemers bovendien waardig werk en een waardig leven garandeert.

1. Waardig werk

In onze missie stellen we duidelijk dat we streven naar een cacao keten met respect voor het milieu en waardige werkomstandigheden.

Op de plantages moeten boeren in loondienst in waardige omstandigheden kunnen werken. Ze hebben recht op een veilige omgeving, eerlijke lonen en arbeidsvoorwaarden. Dit geldt evenzeer voor de werknemers in het vervoer, de cacao verwerking en de chocoladeproductie. Beter werkomstandigheden dringen zich op! Een uitdaging die we samen met onze partners uit Ivoorkust en Burkina Faso aangaan.

2. Bestrijden van kinderarbeid

Van alle problemen in de cacao keten is kinderarbeid het meest zorgelijke! Ondanks alle goede intenties, de oprichting van overheidscommissies (Ghana, Ivoorkust) en de internationale druk, neemt kinderarbeid in de cacao teelt niet af. Vakbonden, in noord en zuid, oefenen druk uit op zowel overhe-

den als bedrijven om hun inspanningen bij het bestrijden van kinderarbeid op te voeren. Initiatieven voor nieuwe bindende regelgeving (in het Europees Parlement en op nationaal niveau) worden ondersteund en bepleit door verschillende vakbonden de cacao/chocoladeketen 'kinderarbeid-vrij' te maken.

3. Internationale collectieve arbeidsovereenkomsten

Voor de meeste werknemers in de cacao verwerking en de chocoladeproductie in West-Europa is een of andere vorm van collectieve arbeidsovereenkomst van toepassing. De verschillen tussen deze diverse overeenkomsten zijn echter aanzienlijk. Om de militanten de mogelijkheid te geven hun loons- en arbeidsvoorwaarden onderling te bespreken, brengt ABVV Horval hen samen in de 'cacaocommissie'.

4. (dochterbedrijven van) Multinationale ondernemingen aanspreken

In hun dagelijks vakbondswerk kunnen vakbondsbestuurders en militanten vragen stellen aan het lokale, nationale en internationale management van ondernemingen in de cacao keten. Hiervoor kunnen zij de Gids voor Vakbondsactiviteiten gebruiken.

Waar mogelijk zetten we concrete steunactiviteiten en campagnes op bij schendingen van vakbonds- en mensenrechten door (dochterbedrijven van) multinationale ondernemingen.

5. Organisaties van ondernemingen aanspreken

Vakbonden en niet-gouvernementele organisaties, verenigd in Voice, spelen een actieve rol om organisaties van ondernemingen die een belang hebben in de cacao keten, aan te spreken op de belangrijke onderwerpen. Zo is op Europees niveau een initiatief genomen om tot een constructieve sociale dialoog te komen met Caobisco (Europese werkgeversorganisatie in de

cacao). Op wereldschaal is de dialoog met de WCF (World Cocoa Foundation) en haar CocoaAction actieprogramma opgestart.

6. Overheden aanspreken

Vakbonden zijn in noord en zuid een volwaardig onderdeel van de dialoogstructuur in hun respectievelijke landen en intergouvernementele samenwerkingsverbanden. Wij gebruiken deze positie om noodzakelijke stappen te bepleiten ter bevordering van duurzaamheid in de cacao keten. Op internationale platforms laten wij onze stem horen om alle onderwerpen die van groot belang zijn in de cacao keten te bepleiten.

Silvie Mariën

Werken in een besloten ruimte ... niet zonder gevaar!

In iedere sector - van landbouw tot voeding, van bouw tot industriële reiniging en van chemische industrie tot transport - wordt gewerkt in 'besloten ruimtes'. Afhankelijk van de specifieke risico's en gebruiken in de sectoren zijn er verschillende veiligheidsmaatregelen van toepassing. Maar in elke sector dienen sowieso een aantal basisprincipes te worden toegepast.

Als de basisprincipes niet gerespecteerd worden vallen er meestal meerdere slachtoffers. Mensen hebben immers instinctmatig de neiging om collega's in nood hulp te bieden. Voor deze 'reddingacties' worden heel vaak geen doeltreffende maatregelen voorzien, waardoor de redders aan dezelfde risico's blootgesteld worden als de slachtoffers. Een dodelijk ongeval op 2 oktober 2016 in een ULO-koelcel op een fruitveiling, waarbij een tweede collega nog net kon gered worden, illustreert dit nogmaals.

Een besloten ruimte is een ruimte die niet bestemd is voor continu verblijf van werknemers, met een besloten karakter en waar tegelijkertijd een gevaarlijke atmosfeer aanwezig kan zijn. Deze ruimtes beschikken doorgaans over moeilijke toegangsmogelijkheden en een beperkte natuurlijke ventilatie. Ook de atmosfeer van deze ruimte kan aanleiding geven tot het besloten karakter. Deze kan een intoxicatie, een brand of explosie veroorzaken of kan leiden tot verstikking.

Werkzaamheden in en rond besloten ruimtes dienen dan ook steeds met voldoende aandacht en de nodige voorbereiding te gebeuren. We zetten de belangrijke aandachtspunten even op een rij:

- Allereerst moet de besloten ruimte voldoende lang mechanisch geventileerd wor-

den. Het openen van een toegangsluik of van een mangat is onvoldoende om voldoende verversing van de interne atmosfeer te bekomen. De mechanische beluchting geldt overigens ook voor open silo's. Ook hier kunnen giftige gassen aanwezig zijn die zwaarder zijn dan lucht en dus op de bodem blijven hangen.

- Vooraf dienen de nodige hulpmiddelen zoals een takel, levenslijn, een onafhankelijke ademvoorziening en veiligheidswacht te worden voorzien. Er moet ook een protocol voor handen zijn met duidelijke afspraken over de te volgen procedure en de te respecteren veiligheidsmaatregelen.
- De veiligheidswacht mag onder geen enkele voorwaarde in de besloten ruimte komen. Zijn functie bestaat erin, in geval van nood, de betreder uit de besloten ruimte te halen en hulp op te trommelen. Er kan een uitzondering gemaakt worden. Deze geldt enkel voor veiligheidswachten die beschikken over alle noodzakelijke persoonlijke beschermingsmiddelen (waaronder onafhankelijke ademlucht) én die een toegevoegde waarde kunnen bieden aan het slachtoffer. In dergelijk geval dient er sowieso een tweedelijnsinterventie voorzien te worden.
- Vooraleer de ruimte te betreden, zelfs na een dagenlange verluchting, dient de atmosfeer gecontroleerd te worden op gevaarlijke en giftige gassen. Dit gebeurt met behulp van een gasmeter (zuurstofgehalte in combinatie met gevaarlijke/giftige gassen).
- Tijdens de werkzaamheden dient explosievrij gereedschap gebruikt te worden. Ook de verlichting en de communicatiemiddelen moeten explosievrij zijn.
- Niet alleen inspectie of werkzaamheden in- of in de buurt van besloten ruimtes houden gevaren in, ook een snelle controle kan reeds

ongelukken veroorzaken. Een controle via een mangat (af dalen of visuele controle met het hoofd door het mangat) of via een deksel kan reeds fataal aflopen. Bij aanwezigheid van bepaalde gassen kan éénmalig inademen zelfs de dood veroorzaken.

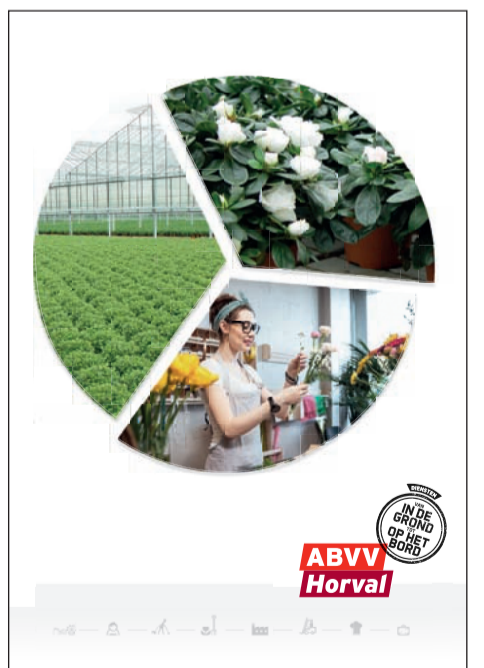
In geval van calamiteiten in 'normale' situaties zorgen de reflexen van collega's of omstanders vaak voor een goede afloop. In geval van ongevallen in of rond besloten ruimtes is dit spijtig genoeg niet het geval. Een poging om een bewusteloos persoon in dergelijke ruimte te redden loopt vaak noodlottig af voor het slachtoffer, maar ook voor de toegesnelde hulp. Het inademen van de atmosfeer die het slachtoffer fataal werd, zorgt immers ook voor bedwelming van de hulpverlener(s). De eerste reactie van de omstanders/eerstelijnsinterventie moet dan ook zijn:

- Verluchten door het openen van alle mogelijke openingen en bijkomend ventileren, waarbij de verse lucht zo dicht mogelijk bij het slachtoffer gebracht wordt. Ook het optrommelen van de hulpdiensten dient door de eerstelijnsinterventie te gebeuren.
- Enkel personen die voorzien zijn van een onafhankelijke ademhalingsvoorziening (perslucht) mogen de ruimte betreden om slachtoffers in veiligheid te brengen.
- Na de reddingspoging is het ook van groot belang om de beschermende kledij en ademhalingsbescherming aan en op te houden en gedurende een korte tijd in de buitenlucht de gassen 'weg te laten spoelen'. Doet men dit niet, dan bestaat de kans dat de gasconcentratie uit de kledij nog hoog genoeg is om een bijkomend slachtoffer te maken.

PREVENT

AGRI

ABVV kantoor Haven Woensdag 16 november gesloten wegens verhuis

Na twee jaar bouwen is het nieuwe ABVV-kantoor voor de havenarbeiders klaar. Tijdens de bouwwerken waren onze diensten tijdelijk ondergebracht in kantoren aan de Londenstraat 38. Daar zijn ze nog te bereiken tot en met dinsdag 15 november.

Vanaf donderdag 17 november kunnen de havenarbeiders terecht in hun spiksplinternieuw ABVV-kantoor op het oude en vertrouwde adres:
ABVV - Napelsstraat 40 - 2000 Antwerpen
tel. 03 233 47 94 - fax 03 232 75 89 - afdeling-haven.antwerpen@abvv.be

Op woensdag 16 november organiseren we de verhuis van de Londenstraat naar de Napelsstraat. Die dag is onze dienst voor havenarbeiders uitzonderlijk gesloten.

Openingsuren

Werkloosheidsdienst-afdeling Haven			
maandag	08.00u – 12.00u	12.30u – 16.30u	
dinsdag	08.00u – 12.00u	12.30u – 16.30u	
woensdag	-	12.30u – 16.30u	
donderdag	08.00u – 12.00u	12.30u – 16.30u	
vrijdag	08.00u – 12.00u	-	

De laatste werkdag van de maand is het kantoor open van 07.15u tot 12.00u en van 12.30u tot 16.45u

Info voor werkzoekenden

Maandag 21 november 2016 van 13.30 tot 16.30u
Infosessie WERKZOEKENDEN VANAF 50 JAAR

Je krijgt informatie over tewerkstellingsmaatregelen, jouw rechten en plichten als werkzoekende en de dienstverlening van ABVV en VDAB. Een aanrader voor elke 50-plusser die opnieuw aan het werk wil.

Donderdag 1 december 2016 van 13.30u tot 16.30u
Infosessie WERKLOOS, WAT NU?

Ben je werkloos geworden en heb je heel wat vragen? We informeren je over de werkloosheidsreglementering, de controle door VDAB, hoe je uitkering wordt berekend en wat je rechten en plichten zijn.

Donderdag 8 december van 13.30 tot 16.30u
Infosessie ARBEIDSONGESCHIKTHEID

Heb je het door lichamelijke of psychologische problemen moeilijk om een gepaste job te vinden? Tijdens de infosessie vertellen we over de verschillende statuten van arbeidsongeschiktheid en de organisaties die jou kunnen begeleiden naar werk. We geven informatie over de maatregelen en tips om terug werk te vinden.

13, 14 en 15 december: 3 voormiddagen van 9 tot 12u
Workshop MIJN LOOPBAAN

Werk je al met Mijn Loopbaan van VDAB maar krijg je niet de gepaste vacatures? Met een goed ingevuld profiel kan je gemakkelijker vacatures vinden die bij jou passen. In deze workshop krijg je tips om Mijn Loopbaan beter te gebruiken. Je leert hoe je sollicitaties kan bijhouden en hoe je je dossier op punt stelt. Een basiskennis computer is nodig. Inschrijven kan tot 18 november, maar dat betekent niet dat je automatisch kan deelnemen. We bellen jou op.

Donderdag 21 december van 13.30 tot 16.30u
Infosessie MET PENSIOEN

Ga je binnenkort met pensioen en heb je nog heel wat vragen? Wil je weten hoe jouw pensioen berekend wordt? Samen met een medewerker van De VoorZorg zoeken we een antwoord op jouw vragen.

Van ma. 9 januari tot do. 19 januari: 8 voormiddagen van 9 tot 12u
Cursus SOLLICITATIETRAINING VOOR ANDERSTALIGEN

Ben je op zoek naar werk, maar vind je solliciteren in het Nederlands moeilijk? In deze training leer je vacatures zoeken, een goede CV en brief maken en je goed voorbereiden op een sollicitatiegesprek. We geven extra aandacht aan de Nederlandse taal, maar een basiskennis is nodig. Inschrijven kan tot 9 december, maar betekent niet automatisch dat je kan deelnemen. We bellen jou op.

Van ma. 23 januari tot do. 23 februari: 5 weken van 8.45u tot 12u
Cursus PC START

Deze computercursus is voor beginners. Je leert werken met Word, Excel, Internet en e-mail. Inschrijven kan tot 16 december, maar betekent niet dat je automatisch kan deelnemen. We bellen jou op.

Van ma. 23 januari tot do. 16 februari: 5 weken van 13u tot 16.15u
Cursus PC START+

Deze computercursus is voor beginners met een beperkte basiskennis. Je leert werken met Word, Excel, Internet en e-mail. Inschrijven kan tot 16 december, maar betekent niet dat je automatisch kan deelnemen. We bellen jou op.

Al onze infosessies gaan door in de Ommeganckstraat 53 - 2018 Antwerpen

Heb je interesse? Vul onderstaande strook in en stuur ze terug naar: Vorming & Actie regio Antwerpen vzw, Ommeganckstraat 35, 2018 Antwerpen. Je kan je ook telefonisch inschrijven op het nummer **03 220 66 13** of mail naar adviespunt.antwerpen@abvv.be. Meer info op www.abvv-regio-antwerpen.be

INSCHRIJVINGSTROOK - DNVW 10-11-2016

Naam		
Voornaam		
Straat	Nr.	Bus
Postnummer	Woonplaats	
Tel of GSM		
E-mail		

- Ik schrijf me in voor de infosessie **Werkzoekenden vanaf 50 jaar** op 21-11-2016
- Ik schrijf me in voor de infosessie **Werkloos, wat nu?** op 1-12-2016
- Ik schrijf me in voor de infosessie **Arbeidsongeschiktheid** op 8-12-2016
- Ik schrijf me in voor de workshop **Mijn Loopbaan** op 13, 14 en 15-12-2016
- Ik schrijf me in voor de infosessie **Met pensioen** op 21-12-2016
- Ik schrijf me in voor de cursus **Sollicitatietraining voor anderstaligen** die begint op 9-1-2017
- Ik schrijf me in voor de cursus **PC Start** die begint op 23-1-2017
- Ik schrijf me in voor de cursus **PC Start+** die begint op 23-1-2017

De ondergetekende geeft hiermede toestemming de door hem/haar verstrekte gegevens voor intern gebruik te verwerken in de databank van ABVV-regio Antwerpen, mits raadpleging en eventuele correctie door betrokkene steeds mogelijk is conform de wet van 8.12.1992 betreffende bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Vakantiegeld en stempelen

Ben je sinds dit jaar volledig werkloos en nam je nog geen vakantiedagen op? Je loopt het risico in december minder uitkering te krijgen.

Voor wie?

Je werkte in 2015 als arbeider of als bediende. Je werd inmiddels ontslagen én je kreeg bij ontslag vakantiegeld uitbetaald voor niet opgenomen vakantiedagen, of je ontving vakantiegeld via een vakantiekas. Bleef je sindsdien volledig werkloos? Dan betaalt de RVA je in 2016 geen uitkering voor de dagen waarvoor je vakantiegeld kreeg.

Neem je deze dagen niet op voor december 2016, dan brengt de RVA deze dagen automatisch in mindering van je uitkering van de maand december 2016. Deze zal dan een heel stuk lager zijn.

Wat moet je doen?

Je kan sowieso geen uitkering krijgen voor dagen

gedekt door het vakantiegeld dat je ex-werkgever of de vakantiekas reeds uitbetaalde. Dat is bij wet geregeld. Maar je kan wel proberen deze dagen te spreiden over de maanden die nog resten in 2016 zodat de financiële gevolgen minder voelbaar zijn.

Wil je spreiden?

Duid dan in de resterende maanden op je stempelkaart een aantal dagen aan als vakantiedagen. Dat doe je door een 'V' te vermelden op de door jouw gekozen dagen. Voor die dagen zal je dan geen uitkering krijgen.

Hoeveel verlofdagen?

Wil je weten hoeveel verlofdagen je nog moet opnemen, dan kun je dit rustig thuis bekijken op het e-loket Mijn ABVV via www.abvv-regio-antwerpen.be of www.abvvmechelenkempen.be

Je kunt natuurlijk ook steeds terecht op je ABVV-kantoor voor meer informatie.

Belgische Transportbond Kinderfeest 2016 – film Vaiana

Voor de aangesloten leden BTB Vakgroep Haven van Antwerpen, Wegvervoer & Logistiek, Binnenvaart & Koopvaardij die kinderen hebben geboren tussen 01.01.2003 en 31.12.2015, organiseert de BTB-Afdeling Antwerpen het jaarlijkse Kinderfeest.

- **Wanneer?** zaterdag 3 december 2016
- **Film?** Vaiana - Walt Disney Animation Studios
- **Locatie?** Ciné KINEPOLIS-Antwerpen Noorderlaan/Luchtbal
- **Aanvangsuren?** 9.30u en 11.45u

Afhalen gratis toegangskarten

Vanaf 21 november tot en met vrijdag 2 december 2016 dienen de genummerde plaatsbewijzen en snoepkaart(en) tijdens de openingsuren afgehaald te worden op de respectievelijke secretariaten: BTB - Paardenmarkt 66 - Antwerpen.

Openingsuren:

- maandag t.e.m. donderdag: van 8.30u tot 12u en van 13u tot 17u
- vrijdag: van 8.30u tot 12u

Kantoren gesloten

ABVV
Mechelen+Kempen

De werkloosheidsdiensten van ABVV Mechelen+Kempen zijn gesloten op **maandag 21 november**. Die dag volgen de medewerkers een opleiding. De lijst met ABVV-kantoren in de regio's Mechelen + Kempen vind je op www.abvvmechelenkempen.be

ABVV
Regio Antwerpen

De kantoren van ABVV-regio Antwerpen zijn gesloten op **dinsdag 22 november**. Die dag volgen de medewerkers een opleiding. De lijst met ABVV-kantoren in de regio Antwerpen vind je op www.abvvanantwerpenkantoren.be

SamenSterker zoekt ambassadeurs!

Wat is SamenSterker?

Samen zijn we slimmer, duurzamer en sterker. Het idee is even eenvoudig als briljant: samen doen we de dingen beter, weten we meer, zijn we slimmer en sterker dan alleen. Dat is kort samengevat de visie van SamenSterker. Sinds 2011 besparen Vlaams-Brabantse gezinnen via groepsaankoop van gas en elektriciteit sterk op hun energiefactuur. Op deze manier maakte SamenSterker duizenden gezinnen warm om samen duurzaam te besparen.

- je tweemaal per jaar kan deelnemen aan groepsaankopen voor groene stroom en gas.
- SamenSterker de administratie, de subsidieaanvragen en de correcte afhandeling van de werken verzorgt?
- SamenSterker bij de keuze van leveranciers inzet op lokale, kleinschalige projecten, die kansen geven aan laaggeschoolde werknemers?
- SamenSterker zonnepanelen jaarlijks 234.677 kilogram CO2 besparen, het equivalent van 8.000 bomen ofwel 35 hectare bos?

WORD SAMENSTERKER AMBASSADEUR EN BOUW MEE AAN EEN DUURZAAM VERHAAL

Mee bouwen aan een duurzaam verhaal!

Zet mee je schouders onder een duurzaam, sociaal verhaal en draag als ambassadeur het succes van de coöperatieve mee uit bij jouw collega's, familie en vrienden. **Wist jij dat:**

- met de groepsaankopen van SamenSterker gezinnen gemiddeld 216 euro per jaar besparen?

Hoe word je SamenSterker-ambassadeur?

Wil jij SamenSterker-ambassadeur worden? Stuur een mailtje naar vlaams-brabant@samensterker.be of bel naar 016 24 14 20.

Binnenkort voorzien we ook in de mogelijkheid om in je eigen buurt SamenSterker aan het werk te zetten. Zo maken we samen werk van energie besparen en een nog interessantere prijs door als buurt aan te kopen.

Ensemble en De Kringwinkel SPIT: een perfecte combinatie

Langdurig werkloze vrouwen zelfvertrouwen geven om succesvol te solliciteren, dat doet Ensemble.

Zelfvertrouwen herwinnen

"Wij combineren sollicitatiecoaching met professioneel kleur- en stijladvies. Jobadvies is noodzakelijk in de zoektocht naar werk, maar vaak is dat alleen niet voldoende", zegt loopbaanconsulente Sandra Dondeyne. "Zelfvertrouwen herwinnen, daar begint alles mee."

Het Ensemble-team

Op de Ensemble-dagen gaan professionele visagisten en stylisten aan de slag met een aantal langdurig werkzoekende dames. Er wordt kleuradvies gegeven, de dames worden geschminkt en krijgen make-up tips voor dagelijks gebruik. De sollicitatie-outfit die wordt samengesteld, mogen ze dan ook mee naar huis nemen. Op het einde van zo'n de dag stralen de deelnemers.

vlnr. Ingrid De Roo, Martien Daron (Spit) en Sandra Dondeyne van Ensemble

Perfekte match

Mooie en degelijke kledij hoeft niet duur te zijn. Ensemble gaat bewust op zoek naar tweedehands kledij. Op die manier kwamen we bij De Kringwinkel SPIT terecht en zetten we een unieke samenwerking op poten.

Ook bij Kringwinkel SPIT werken heel wat vrouwen die na een lange zoektocht terug hun plaatsje vonden op de arbeidsmarkt. "Lang werkloos zijn heeft een grote impact op het leven van vrouwen", zegt Ingrid De Roo, communicatieverantwoordelijke bij SPIT. "Je verliest je zelfvertrouwen, er is geen geld meer voor extra's en voor je het weet zit je in een neerwaartse spiraal. Kleding en verzorging verschuiven naar de achtergrond." In onze ateliers zoeken we outfits uit op maat van de deelnemers. Om hen te motiveren in hun zoektocht naar werk krijgen ze de kleding cadeau."

Volg ons op Facebook:

www.facebook.com/ensemblesamennaareenmooietoekomst

Ensemble is een Linx+ project met steun van De Kringwinkel SPIT, De Schoonheidsschool.

LINX+ op het FESTIVAL van de GELIJKHEID

Vrijdag 2 december 2016 | 15u30
Geuzenhuis - Kantienberg 9 | 9000 Gent

1+2+3 DECEMBER 2016 VOORUIT GENT

WWW.FESTIVALGELIJKHEID.BE

met o.a. Kim Gevaert / Abdelkader Benali / Rudi Vranckx / Junior Bauwens / Baki Topal / Francesca Vanthielen / Alain Platel / Aya Sabi / Laila Ben Allal / Marin Heylen / Lize Spit / Kristel Verbeke / Sherin Khanan / Luc Nijls / Randall Casaer / Rutger Bregman / SX / Rik Coolsaet / John Crombez / Srećko Horvat / Judith Vanistendael / Alicja Gescinska / JP Van Bendegem / Jonathan Holslag / Maud Vanhauwaert / Olivia Rutazibwa / ...

Curieus
PROGRESSIEVE CULTUUR FABRIEK

Linx+
ABVV-partner in vijf lid

VU: Katrien Neyt - Vrijdagmarkt 9 - 9000 Gent

Gaat angst met ons aan de haal?
Onder leiding van journalist Guy Tegenbos, praten we over angst in de samenleving met:

- bioloog en filosoof Ruben Mersch
- conflictjournaliste Joanie De Rijke

www.linxplus.be | www.festivalgelijkheid.be

LED-LAMPEN

www.samensterker.be/oost-vlaanderen

LEDlampen hebben exact dezelfde afmetingen als de traditionele gloeilampen en gaan tot vijftien keer langer mee. Ze verbruiken 85% minder energie dan een gewone gloeilamp waardoor de investering snel is terugverdiend. Samen Sterker werkt samen met het bekende LED-lampenbedrijf Sylvania. Het aanbod betreft kwalitatief hoogstaande lampen met een fikse korting. De actie loopt van begin september tot half december. Kijk op onze website voor meer info of om te bestellen.

IN GROEP KOPEN WERKT

SAMEN STERKER Oost-Vlaanderen
0477 90 60 78
ovlsamensterker@icloud.com

SamenSterker

Er valt nog heel wat te beleven met LINX+ en ABVV-SENIOREN

Aalst 15/11 (13u45)	Sociale Wandeling in het centrum van Aalst - Glenda.vanimpe@abvv.be - 053 72 78 24
Aalst 15/11 (19u30)	Toegang tot gezondheidszorg van de Filipijnen tot België eddy.quintens@abvv.be - 053 72 78 23
Dendermonde 16/11 (19u30)	Dag van de verdraagzaamheid in Dendermonde - Sophie.dreze@abvv.be - 052 259 284
Gent 17/11 (14u)	Filmvoorstelling De Kampioenen - Jubilee Generale Bert.piessens@abvv.be - 09 265 52 67
Gent 17/11 (19u)	Open Repetitie - iedereen welkom om met ons mee te trommelen Bert.piessens@abvv.be - 09 265 52 67
Zottegem 17/11 (14u)	Infonamiddag Korte Keten met proefmoment Glenda.vanimpe@abvv.be - 053 72 78 24
Ronse 28/11 (14u)	Bingo namiddag met koffie en een stuk taart christine.geenens@abvv.be - 055 33 90 06
Aalst 25 tot 27/11 (19u30)	Denderende Kunst - Tentoonstelling glenda.vanimpe@abvv.be - 053 727 824
Brussel 26/11 (8u30)	Anders op stap: de Armeense gemeenschap in Brussel Sophie.dreze@abvv.be - 052 259 284
Ronse 27/11 (9u30)	Workshop glaskunst ism Tiffany christine.geenens@abvv.be - 055 33 90 06
Gent 29/11 (20u)	Debat : Gemeenschapsdienst: springplank of stok achter de deur? mark.pauwels@abvv.be - 09 265 52 63
Ronse 29/11 (8u)	Ontbijt met een verhaal: thema Solidariteit in Ronse christine.geenens@abvv.be - 055 33 90 06
Aalst 29/11 (14u)	Dansnamiddag: kom een beentje zwaaien met onze senioren glenda.vanimpe@abvv.be - 053 727 824
Ronse 29/11 (14u)	Wist je datjes over de mutualiteit. Vorming met Paul Vandamme van Bond Moyson christine.geenens@abvv.be - 055 33 90 06
Keulen 17/12	Bezoek aan de Kerstmarkt van Keulen bert.piessens@abvv.be - 09 265 52 67

Voor de ondersteuning van afdelingen kan je beroep doen op twee regionale medewerkers. Je vindt ons op volgend(e) adres(sen):

Edelbert Masschelein
edelbert.masschelein@linxplus-wvl.be

Marc Bonte
marc.bonte@linxplus-wvl.be

Rijselsestraat 19, 8500 Kortrijk
056 24 05 37 - 056 24 05 59

Zuidstraat 22/22, 8800 Roeselare
051 26 00 70 - Op afspraak

Zilverstraat 43, 8000 Brugge
050 44 10 41 - Op afspraak

J. Peurquaetstraat 27, 8400 Oostende
059 55 60 68 - Op afspraak

CC MARKE

Steven Mahieu - "Zonder filter"

Stel nu eens dat er een filter is in je hoofd. En stel dat die echt alles filtert, dus ook wat je denkt én wat je voelt. En stel dat je op basis daarvan leeft en handelt. Omdat dit is wie je echt denkt dat je bent. Maar stel nu ook eens dat je die filter kan wegnemen én dat je dan onmiddellijk een voorstelling begint te schrijven. Wat zou dat dan geven? Wordt het dan gênant, pijnlijk of blijft alles gewoon hetzelfde als ervoor? "Zonder Filter" is de derde avondvullende voorstelling van Steven Mahieu. Kom zelf kijken hoe zo'n 'filterloze' Steven eruit ziet. Deze avond gaat door op 5 februari 2017, maar wees er snel bij en reserveer nu al jouw tickets via GSM 0475 86 79 23 of www.marke-lacht.be. VVK €12

DE BRUG KORTRIJK

Jaarlijks feest

De Brug Kortrijk maakt zich klaar voor de laatste activiteit van het jaar, maar niet de minste. Koffie, gebak, muziek verzorgd door de Two Blue Notes en veel volk zorgen voor een aangenaam feest. Afspraak op donderdag 15 december om 14u in het Textielhuis. Inschrijven voor €5, reserveren kan via sinnaeve.eddy@gmail.com of via GSM 0486 23 31 97.

DE BRUG ROESELARE

Breugelmaaltijd

Lekker eten brengt de mensen samen. Daarom organiseert De Brug Roeselare op 25 november een Breughelmaaltijd. Kom meegenieten van een rijkelijk gevuld vleesassortiment met hesp, bloedworst, salami, witte pens, en veel meer. Tijdens deze laatste activiteit van het jaar blikken we terug op de afgelopen uitstappen en kijken we vooruit op volgend werkjaar.

Wie wenst deel te nemen, moet zich vóór 16 november inschrijven. Deelnemen kan voor €18 per persoon. Inschrijven is verplicht door het bedrag over te schrijven op rekeningnummer BE39 9731 3643 8719 (BIC ARSPBE22) met vermelding: "Breughel en aantal personen". Meer info via Vandebossche Rene tel. 051 225 027 of via D'haveloose Rik tel. 051 251 432.

DE BRUG HARELBEKE

Kaas- en wijnavond

Kom meesmulen van heerlijke kazen en proef er de lekkere bijpassende wijnen. Het sfeervolle kaas- en wijnfestijn wordt ook dit jaar gevolgd door de

nodige ambiance. Afspraak op vrijdag 18 november om 19u in CC Het Spoor. Inschrijven of meer info bij één van de bestuursleden.

Klaaskoekenwandeling

Ook bij ons komt de sint langs en brengt hij heerlijke koeken mee. Na de wandeling worden we getrakteerd op lekkere klaaskoeken met koffie en chocolademelk. Afspraak op 27 november. Verzamelen doen we vanaf 13.30u in de feestzaal Torengalm (Kervijnstraat 1, Bavikhove). Deelnemen kan voor slechts €3,5, inschrijven via één van de bestuursleden of via tel. 056 71 16 30 of tel. 056 71 06 00.

LINX+ BEERNEM I.S.M. GROS & OXFAM BEERNEM

Op de canapé met straffe madammen in vluchtelingenwerk

Op donderdag 24 november nodigen wij enkele straffe madammen uit. De madammen zijn Sylvia Goderis (oprichter Bredene met een hart voor Vluchtelingen), Nathalie Van Den Eeden (OCMW Brugge/Bredene met een hart voor Vluchtelingen), Lut Depauw & Greta Stock (lokaal vluchtelingenwerk in Beernem). Zij komen hun ervaringen met ons delen. Ook zal Beernemnaar Kris Defevere zijn fotografiewerk tonen in dit kader. Los Recién Casados zorgt dan weer voor de muzikale noot. Inkom is gratis. De activiteit start om 19.30u. Deuren open om 19u. Info: Rony Decorte (GSM 0497 66 98 40), Xavier Stevens (GSM 0473 97 62 89) of Giovanni Doom (GSM 0496 68 83 07).

ABVV SENIORENWERKING BRUGGE

Mannen met zwarte gezichten

Het was op 8 augustus precies 60 jaar geleden dat de mijnramp in Marcinelle het nieuws haalde. Niet minder dan 262 kompels verloren toen het leven. Gaston Durnez heeft hierover een boek geschreven: "Mannen met zwarte gezichten". Wenst u meer te weten over deze verschrikkelijke ramp dan zit u meteen goed want we nodigen u uit op een voordracht rond dit thema op vrijdag 25 november. Gastspreker is Jurgen Masure. Deze voordracht gaat door in de Van Ackerzaal Zilverstraat Brugge om 13.30u. Info: Marc Caenen tel. 050 36 04 55 of GSM 0479 86 23 88.

CC ZWEVEGEM

Reisbeelden & kaasavond

Ook dit jaar kun je bij ons terecht voor een avond vol schitterende reisbeelden, -verhalen en aansluitend een kaasschotel. Dit jaar op het programma: reisverslagen van IJsland. Inschrijven kan voor €15 voor leden, € 18 voor niet-leden (aperitief, maaltijd en reisverslagen inbegrepen), via Luc Lescauwat (luclaire1@telenet.be - tel. 056 75 60 25) of bij de bestuursleden.

ICS WEST-VLAANDEREN

Noche Cubana (part III)

Op vrijdag 9 december gaat de tweede van drie Noche Cubana(s) door. Dit in de Tango bar Invitado te Torhout. De deuren gaan open om 20u. Na een korte schets van de huidige toestand in Cuba is het dansen geblazen. Salsa de Brujas brengt een demonstratie en trekt daarna iedereen mee op de dansvloer. De salsa initiatie kan beginnen. DJ Myo (El Candela) verzorgt de muziek op de aansluitende Latino night. Deelname per avond kost in VVK €5. ADD betaal je €8. Info: zie Facebook "ICS West-Vlaanderen" bij evenementen.

SYNDICALE PREMIE

SYNDICALE PREMIE SCHEIKUNDE 2015 UITBETAALBAAR IN 2016

1. Rechthebbenden:

- In de loop van het jaar 2015 gedurende ten minste één maand tewerkgesteld (geweest) zijn in een onderneming die onder de bevoegdheid van het NPC voor de bedienden uit de scheikundige nijverheid ressorteert.
- Uiterlijk vanaf 1/8/2016 lid zijn van onze organisatie en op het ogenblik van de uitbetaling in orde zijn met de vakbondsbijdrage.

2. Bedrag van de premie: 95 euro

3. Uitbetalingsperiode: van 1/11/2016 tot 31/1/2017

BBTK Oostende-Roeselare- Ieper
J. Peurquaetstraat 1, 8400 Oostende
Tel. 059 70 27 29

Zuidstraat 22, bus 22, 8800 Roeselare
Tel. 051 26 00 86

BBTK Brugge
Zilverstraat 43, 8000 Brugge
Tel. 050 44 10 21

BBTK Kortrijk
Conservatoriumplein 9 bus 2, 8500 Kortrijk
Tel. 056 26 82 43

Red de planeet, verander de wereld

Momenteel vindt in Marrakech, Marokko, de klimaattop 'COP22' of de 22ste editie van de 'Conference of Parties' van de Verenigde Naties plaats. Voor de gelegenheid, én intussen naar jaarlijkse gewoonte, krijgt het ledenblad van je rode vakbond een groen kleurtje. Klimaat en duurzame ontwikkeling maken immers deel uit van onze syndicale bezorgdheden en van ons maatschappelijk project. Centraal in dit project staan duurzame jobs en solidariteit tussen werknemers, tussen noord en zuid en met de toekomstige generaties. Hun levenskwaliteit hangt immers af van ons optreden vandaag.

Snel handelen

Handelen is de boodschap. De goede voor-nemens van de vorige top volstaan niet. Men moet alles in het werk stellen om die voor-nemens ook te verwezenlijken, wetende dat dit op zich nog niet voldoende zal zijn om sommige nu al onomkeerbare veranderingen ongedaan te maken. De klimaatverandering leert ons dat we niet méér mogen produceren en consumeren dan de planeet ons kan bieden. Dat de prijs voor onze fouten uit het verleden en onze uitblij-vende reactie hierop steeds hoger oploopt.

In twee rapporten over de economische gevolgen van de klimaatverandering waarschuwt de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) ervoor dat de klimaat-verandering meer gezondheidsproblemen zal veroorzaken en het aantal vroegtijdige overlij-dens zal doen toenemen. De kostprijs daarvan is ongetwijfeld moeilijk te becijferen, maar de overheid heeft de plicht om deze zoveel moge-

lijk te beperken. En zelfs al bekijkt men de klimaatverandering vanuit een puur econo-misch standpunt en stelt men ons productie- en consumptiesysteem niet ter discussie: niet of onvoldoende handelen tegen de klimaatveran-dering zal ons duur te staan komen. Productivi-teitsverlies, tegenvallende oogsten, schade aan infrastructuur als gevolg van extreme weers-verschijnselen, gezondheidskosten... zouden naargelang de scenario's een jaarlijkse achter-uitgang van het bruto binnenlands product (totaal geproduceerde rijkdom) met zich mee kunnen brengen van 2 tot 15% tegen het einde van de eeuw. Kortom: niets doen is niet enkel misdadig, maar leidt onvermijdelijk tot een collectieve verarming die in geval van ongelijke verdeling alleen maar sociaal explosief kan zijn.

IEDER VAN ONS HEEFT RECHT OP
SCHONE LUCHT, PROPER WATER
EN EEN FIJNE EN DUURZAME JOB

Kansen grijpen

We moeten durven doordenken. Ongeacht de desastreuze gevolgen van onze productiewijze voor onze planeet, en de ongelijke verdeling tussen getroffen gebieden en tussen toekom-stige generaties, is het vandaag zonneklaar dat het niet volstaat alsmaar meer en goedkoper te willen produceren, bezitten en consumeren om gelukkig te zijn.

De strijd tegen de klimaatverandering biedt ons een historische kans om ons productiesysteem grondig te herzien en de strijd tegen de opwar-ming te gebruiken als basis voor een nieuwe vorm van ontwikkeling. Een andere productie-wijze en andere producten. De strijd tegen de klimaatoopwarming en voor duurzame ontwik-keling gaat mogelijk gepaard met een schat aan jobs in verschillende sectoren zoals de her-nieuwbare energiebronnen, het openbaar ver-voer of de energie-efficiëntie van gebouwen. Die nieuwe ontwikkelingsmarkt ligt voor ons open. Produceren, niet om meer te bezitten, maar om beter te leven en onze nakomelingen misschien geen onaangetaste, maar toch een enigszins behoevende planeet na te laten.

Rechtvaardige overgang

Duurzame ontwikkeling omvat ook een sociale dimensie. Het creëren van rijkdom die niet herverdeeld wordt, maar dient voor het ophopen van kapitaal voor een klein aantal gepriviliegeerden, maakt de mensen niet gelukkiger. De ophoping van kapitaal waarbij steeds meer macht in handen komt van de financiële markten, instellingen en elite, leidt tot het ontstaan van andere crisissen, ongelijk-heden, sociale spanningen, werkloosheid, armoede, conflicten.

De omvorming van ons productiesysteem is niet enkel een kwestie van het geleidelijk elimineren van de vervuilende sectoren. We moeten komen tot een nieuwe en schone industrie, nieuwe banen, nieuwe investeringen en een billijkere economie.

Deze radicale omvorming van het systeem moet evenwel gepaard gaan met een daadkrachtig beleid inzake onderzoek, innovatie en vorming, zodat de arbeidsmarkt zich kan aanpassen. Deze transitie mag er niet toe leiden, zoals in het verleden gebeurd is, dat duizenden werke-nemers op straat komen te staan. In de sectoren waar banenverlies onvermijdelijk is, moeten vakbonden en werkgevers zo snel mogelijk bindende plannen en overgangsstrategieën uitwerken die de werknemers nieuwe kansen bieden en de structurele verandering actief vorm geven. Wij, als klimaatkameraden en vertegenwoordigers van de werknemers, willen een duidelijke kijk op de toekomstige mogelijk-heden inzake energie en industrie en op de impact daarvan op de werknemers.

De overgang moet op een rechtvaardige manier gebeuren en berusten op sociale dialoog en vorming, maar ook op slimme investeringen en openbare diensten. Anders gezegd: het tegen-gestelde van het kortzichtige beleid van blinde bezuinigingen en het minachten van sociaal overleg door deze regering.

Marc Goblet
Algemeen secretaris

Rudy De Leeuw
Voorzitter

IN DE WERELD VAN BERNARD

is het niet normaal dat de premie van een omnium niet daalt als de waarde van de wagen daalt.

Daarom lanceert P&V de omniumverzekering die jaar na jaar daalt.

P&V AUTO

De nieuwe omnium waarvan de premie jaar na jaar daalt voor wagens ouder dan 2 jaar.

Meer informatie in uw agentschap of op www.pv.be

Met u, altijd en overal